TYLKO DLA WEWNĘTRZNEGO UŻYTKU SŁUŻBOWEGO

Rok II NR 1 (11) WARSZAWA, STYCZEŃ 1950 R.

BIULETYN FINANSOWY

PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

SPIS RZECZY

	str.
— Uchwała Prezydium KERM z dnia 2. I. 1950 r. w sprawie systemu sfinansowania inwestycji w roku 1950	1
— Uchwała Prezydium KERM z dnia 29. XI. 1949 w sprawie zasad systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych podległych Ministerstwu Budownictwa, ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Prezydium KERM z dnia 2. I. 1950 r.	4
— Uchwała Prezydium KERM z dnia 2. I. 1950 w sprawie zasad systemu finansowego na rok 1950 dla przedsiębiorstw państwowych podległych Ministerstwu Żeglugi	6
— Uchwała prezydium KERM z dnia 2. I. 1950 r. o zmianie Uchwały KERM z dnia 29. XI. 1949 r. w sprawie zasad systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych podległych Ministerstwu Poczt i Telegrafów	13
— Zarządzenie Przewodniczącego P. K. P. G. i Ministra Skarbu z dnia 21. I. 1950 r. o zasadach przenoszenia środków na finansowanie inwestycji w ramach Planu Inwestycyjnego na rok 1950 i o włączenie do Planu inwestycji ze środków nielimitowanych	13
— Akcja „P—B"	15
a) Organizacja Akcji	17
b) Wytyczne w zakresie organizacji prac, związanych ze sporządzeniem zamknięć rachunkowych	18
c) Wzorcowy harmonogram prac nad zamknięciem rachunkowym (w przemyśle)	19
d) Wyjaśnienia do wzoru „Raport tygodniowy (P)"	20
e) Otwarcie ksiąg w r. 1950	21
— Rejestry zakupów i faktur (materiał dyskusyjny)	22
a) Wariant 3	22
b) Wariant 4	27
— Wewnętrzny rozrachunek gospodarczy jako czynnik obniżenia kosztów własnych produkcji w zakładach	31

ZARZĄDZENIA — ZASADY — KOMENTARZE

UCHWAŁA

Prezydium Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 1950 r.

w sprawie systemu sfinansowania inwestycji w roku 1950.

I. Pojęcie i zakres Planu Sfinansowania Inwestycji na rok 1950.

§ 1. Finansowanie inwestycji w roku 1950 odbywać się będzie zgodnie z Planem Sfinansowania Inwestycji.

§ 2. Plan Sfinansowania Inwestycji na rok 1950 ustala rozmiary oraz źródła pokrycia środków potrzebnych do wykonania Planu Inwestycyjnego na rok 1950.

§ 3. Plan Sfinansowania Inwestycji opracowuje Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego a zatwierdza Rada Ministrów.

II. Rodzaje środków Planu Sfinansowania Inwestycji na rok 1950 i źródła ich pochodzenia.

§ 4. Nakłady inwestycyjne dokonywane w ramach Planu inwestycyjnego na rok 1950 pokrywane będą ze środków finansowych limitowanych i nielimitowanych.

§ 5. Do środków limitowanych zalicza się:

1) środki bezzwrotne, pochodzące z:

a) części zakumulowanej amortyzacji, która po wyłączeniu kwot przeznaczonych na sfinansowanie kapitalnych remontów w przedsiębiorstwach objętych systemem finansowym, pozostaje na sfinansowanie inwestycji,

b) przewidzianej w ustawie skarbowej dotacji Skarbu Państwa na pokrycie różnicy między limitem Planu Inwestycyjnego a akumulacją środków wymienionych w ust. a;

2) środki zwrotne (kredyty bankowe), mające za pokrycie przewidziane w Planie Sfinansowania Inwestycji lokaty Skarbu Państwa oraz instytucji publicznych.

§ 6. Do środków nielimitowanych zalicza się:

1) fundusze nagromadzone na cele inwestycyjne przez:

a) samorząd terytorialny i gospodarczy,

b) spółdzielczość;

c) instytucje i organizacje polityczne, społeczne oraz zawodowe;

d) osoby fizyczne i prawne prawa prywatnego, o ile ich inwestycje są realizowane także przy pomocy Państwa;

2) wpłaty dokonywane przez użytkowników przyszłych inwestycji na rzecz odnośnych inwestorów;

3) odszkodowania z tytułu ubezpieczeń majątku trwałego (premie asekuracyjne) (vide § 12 pkt. 9);

4) przelewy części kwot wygospodarowanych przez przemysł węglowy na likwidację szkód górniczych (v. § 12 pkt. 9);

5) inne środki, jeżeli ich użycie na cele inwestycyjne oparte jest na szczególnych przepisach.

§ 7. Środki limitowane bezzwrotne przeznaczone są na sfinansowanie inwestycji urzędów, zakładów i instytucji budżetowych, przedsiębiorstw i instytucji państwowych, objętych systemem finansowym, banków, związków i przedsiębiorstw samorządowych, przedsiębiorstw państwowo-spółdzielczych.

spółek prawa prywatnego z udziałem majątkowym Państwa — objętych systemem finansowym, instytucji ubezpieczeniowych, instytucji i organizacji politycznych i społecznych oraz zawodowych.

§ 8. Środki limitowane zwrotne przeznaczone są na sfinansowanie — w formie kredytów bankowych — inwestycji, central spółdzielczo-państwowych, instytucji samorządu gospodarczego, spółdzielczości oraz osób fizycznych i prawnych prawa prywatnego, o ile ich inwestycje realizowane są przy pomocy Państwa.

§ 9. Środki nielimitowane służą do sfinansowania inwestycji jednostek gospodarczych wymienionych wyżej w § 6 p. 1 i 2.

Przeznaczenie środków pochodzących z wpłat i przelewów wymienionych w § 6 pkt. 3, 4, 5 określać będzie — na wniosek właściwego Ministra — Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

III. Akumulacja środków sfinansowania.

§ 10. Dla akumulacji i wypłat środków limitowanych bezzwrotnych Narodowy Bank Polski otworzy „Rachunek inwestycyjny Banku Inwestycyjnego — środki bezzwrotne r. 1950“. Na rachunek ten wpływać będą sumy środków przewidzianych w § 5 pkt 1 w trybie następującym:

1) przedsiębiorstwa działające na zasadzie rozrachunku gospodarczego (objęte systemem finansowym) obowiązane są odprowadzać do dn. 22 każdego miesiąca na „Rachunek inwestycyjny Banku Inwestycyjnego — środki bezzwrotne roku 1950“. w Narodowym Banku Polskim tę część miesięcznej raty amortyzacji (1/12 rocznego zaplanowania amortyzacji), która po wyłączeniu kwot, przeznaczonych na sfinansowanie kapitalnych remontów przedsiębiorstwa, pozostaje na sfinansowanie inwestycji.

   Przelewy powyższe winny być dokonywane równocześnie z przelewami części rat amortyzacji, podlegających odprowadzeniu na „Rachunek kapitalnych remontów“ przedsiębiorstwa w banku finansującym jego eksploatację — zgodnie z przepisami uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 1949 r., w sprawie finansowania kapitalnych remontów przedsiębiorstw objętych systemem finansowym.

   W braku otrzymania od przedsiębiorstwa do dnia 22 każdego miesiąca polecenia przelewu raty amortyzacyjnej, bank finansujący eksploatację odprowadzać będzie w ciągu 3 dni przypadające do zapłaty sumy — zgodnie z przeznaczeniem — w ciężar rachunku przedsiębiorstwa.

   Narodowy Bank Polski prowadzić będzie ewidencję akumulacji amortyzacji wg podziału na inwestorów centralnych i naczelnych.

2) wpływy z akumulacji amortyzacji uzupełniać będzie Narodowy Bank Polski na „Rachunku inwestycyjnym Banku Inwestycyjnego — środki bezzwrotne na rok 1950“, do wysokości efektywnych wypłat z tego rachunku, w ciężar rachunku żyrowego Skarbu Państwa.

§ 11. Narodowy Bank Polski otworzy „Rachunek inwestycyjny Banku Inwestycyjnego — środki zwrotne roku 1950“ oraz korespondujące z nim rachunki lokacyjne, na których akumulowane będą środki przewidziane w § 5 pkt. 3.

Minister Skarbu zapewni Narodowemu Bankowi Polskiemu lokaty w wysokości efektywnych wypłat z „Rachunku inwestycyjnego Banku inwestycyjnego — środki zwrotne roku 1950“, do wysokości zaplanowanej zgodnie z § 20 na poszczególne kwartały.

§ 12. 1) Środki nielimitowane akumulowane będą bezpośrednio przez inwestora albo za pośrednictwem właściwych organów nadrzędnych, na rachunkach środków nielimitowanych każdego inwestora uprawnionego do ich wydatkowania na cele inwestycyjne, we właściwym dla niego oddziale banku finansującego inwestycje.

2) Z zachowaniem powyższego przepisu:
   a) Minister Administracji Publicznej oraz Minister Skarbu wydadzą w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, uzgodnione z Szefem Kancelarii Rady Państwa, zarządzenie regulujące tryb akumulacji środków nielimitowanych związków i przedsiębiorstw samorządowych;
   b) Minister Skarbu wyda w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego zarządzenie regulujące tryb akumulacji środków nielimitowanych spółdzielczości.

3) Wpłata środków nielimitowanych akumulowanych według przepisów pkt. 1 odbywać się będzie zasadniczo w ratach miesięcznych równych 1/12 części zaplanowanego limitu rocznego i w terminie nieprzekraczającym dnia 22 każdego miesiąca — za miesiąc bieżący.

   Powyższe nie dotyczy:
   a) wpłat użytkowników (§ 6 pkt. 2), które winny być dokonywane stosownie do zawieranych umów,
   b) środków wymienionych w § 6 pkt 3, 4 i 5 oraz
   c) tych przypadków, gdy środki nielimitowane wyrażają się w świadczeniach w naturze.

4) W przypadkach, gdy tempo realizacji inwestycji wymaga szybszej mobilizacji środków finansowych, niż to jest przewidziane w pkt 3, zainteresowanemu inwestorowi przysługuje prawo wcześniejszej ich akumulacji, jednak w kwocie nie przekraczającej rocznego przewidzianego dla niego limitu.

5) Od obowiązku wpłaty środków nielimitowanych do banku finansującego inwestycje mogą być zwolnieni inwestorzy wykonujący inwestycje wyłącznie z tych środków i o wartości nie przekraczającej łącznie kwoty 5 miln. zł rocznie.

   W tym przypadku są oni upoważnieni do bezpośredniego wydatkowania powyższych środków na cele przewidziane w Planie Inwestycyjnym pod warunkiem przesyłania bankowi. do którego przekazany został wniosek inwestycyjny — w ustalonych z bankiem terminach — odpisów odnośnych faktur i rozliczeń wraz z potrzebnymi zestawieniami.

Bank skontroluje przedłożone dokumenty i zapisze je dwustronnie na rachunek wpłat środków nielimitowanych danego inwestora oraz na rachunek wypłat z tych środków.
Do zwalniania poszczególnych grup tej kategorii inwestorów od obowiązku dokonywania wpłat środków pieniężnych do banku finansującego inwestycje upoważniony jest właściwy Minister, który o decyzjach swoich zawiadamiać będzie bank.

6) Przepis pkt 5 nie dotyczy inwestorów dokonujących inwestycji ze środków nielimitowanych obok zużywania innego rodzaju środków (limitowanych) na ten sam tytuł inwestycyjny. W tym przypadku środki nielimitowane winny być wpłacone zgodnie z zasadą zawartą w pkt 1 oraz 3.
7) Środki nielimitowane małorolnych i średnich gospodarstw chłopskich są z zasady zwolnione z wpłat do banku nawet w przypadkach korzystania przez tę grupę inwestorów również ze środków limitowanych zwrotnych.
8) Środki nielimitowane wyrażające się w efektywnie dokonanych świadczeniach w naturze winny być wycenione i zgłoszone przez inwestora bankowi finansującemu inwestycje. Bank skontroluje przedłożone rozliczenie świadczeń w naturze, potwierdzone przez właściwy związek samorządowy i zapisze je dwustronnie na rachunkach wpłat środków nielimitowanych oraz na rachunkach wypłat z tych środków.
9) Odprowadzeniu na indywidualne rachunki środków nielimitowanych poszczególnych inwestorów podlegają te części odszkodowań z tytułu ubezpieczeń majątku trwałego oraz kwot wygospodarowanych przez przemysł węglowy na likwidację szkód górniczych, które zgodnie z decyzją właściwych władz przeznaczone zostały na inwestycje i włączone do Planu Inwestycyjnego jako środki nielimitowane.

IV. Wykonanie Planu Sfinansowania Inwestycji.

§ 13. Otwarcie limitów, przewidzianych w Planie Sfinansowania Inwestycji na rok 1950, upoważniające banki do wykonania odnośnych wypłat, następuje jednorazowo i na cały rok na podstawie Uchwały Rady Ministrów w sprawie Planu sfinansowania Inwestycji na rok 1950 przekazanej do wykonania Ministrowi Skarbu

§ 14. Dotacje budżetowe Skarbu Państwa na środki bezzwrotne zostaną otwarte jednorazowo z początkiem roku.

§ 15. Środki bezzwrotne wypłacane są inwestorom bezpośrednio przez Bank Inwestycyjny, bądź też za pośrednictwem banków współdziałających, w ciężar „Rachunku Inwestycyjnego Banku Inwestycyjnego — środki bezzwrotne roku 1950" w Narodowym Banku Polskim.

§ 16. Środki limitowane zwrotne wypłacane są przez Bank Inwestycyjny bezpośrednio lub za pośrednictwem banków współdziałających w ciężar „Rachunku Inwestycyjnego Banku Inwestycyjnego — środki zwrotne roku 1950" w Narodowym Banku Polskim.

§ 17. Wypłata na rzecz inwestycji limitowanych środków bezzwrotnych oraz zwrotnych przewidzianych w Planie Sfinansowania Inwestycji na rok 1950 następuje aż do wyczerpania limitu danego inwestora bezpośredniego.

§ 18. Wypłaty środków nielimitowanych z rachunków poszczególnych inwestorów dokonywane będą przez Bank Inwestycyjny względnie banki współdziałające w granicach dokonanych wpłat środków ale nie powyżej limitu Planu Inwestycyjnego.

§ 19. Minister Skarbu może — na wniosek Ministra Administracji Publicznej — uruchomić krótkoterminowe kredyty bankowe do wysokości 50% przewidzianych w Planie Inwestycji 1950 r. limitów środków nielimitowanych samorządu terytorialnego — jako doraźne pokrycie niezakumulowanych środków własnych, na podstawie zbadania realności zaplanowanego wpływu tych środków.

§ 20. Bank Inwestycyjny zgłaszać będzie Ministrowi Skarbu na 10 dni przed początkiem każdego kwartału zapotrzebowanie środków sfinansowania inwestycji w 1950 r. w układzie Części Planu Inwestycyjnego według rodzaju środków i systemu wykonawstwa inwestycji. Zapotrzebowanie to opracuje Bank Inwestycyjny na podstawie analizy materiałów dostarczonych przez inwestorów i banki współdziałające w trybie, który ustali instrukcja przewidziana w § 26.
Na podstawie zapotrzebowania środków przez Bank Inwestycyjny Minister Skarbu sporządzać będzie kwartalne plany sfinansowania inwestycji.

V. Termin wykorzystania środków.

§ 21. Termin wykorzystania środków przeznaczonych na sfinansowanie inwestycji ustalonych w Planie Inwestycyjnym na rok 1950 upływa dnia 31 grudnia 1950 r.

§ 22. Środki przeznaczone na pokrycie faktur i rozliczeń refundacyjnych z tytułu nakładów inwestycyjnych, objętych Planem Inwestycyjnym na rok 1950 — wykonanych rzeczowo do dnia 31 grudnia 1950 r., a płatnych po tej dacie, będą mogły być wykorzystane:
a) w odniesieniu do pokrycia faktur — do dnia 31. I. 1951 r.
b) w odniesieniu do pokrycia rozliczeń refundacyjnych — do dnia 28. II. 1951 r.

§ 23. Limity przewidziane w Planie Sfinansowania Inwestycji na rok 1950, niewykorzystane w terminach ustalonych w §§ 21 i 22 — automatycznie wygasają.

§ 24. Środki zakumulowane na rachunkach środków nielimitowanych poszczególnych inwestorów w bankach finansujących inwestycje a nie wydatkowane w terminach wymienionych w §§ 21 i 22 pozostają na odnośnych rachunkach do czasu włączenia ich w przepisanym trybie do Planu Sfinansowania Inwestycji na rok 1951 na podstawie uprzedniego włączenia ich do Planu Inwestycyjnego na rok 1951 lub innej decyzji odnośnie ich przeznaczenia, wydanej przez Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

VI. Postanowienia końcowe.

§ 25. Naczelną instytucją finansującą całość inwestycji objętych Planem Sfinansowania Inwestycji na rok 1950 jest Bank Inwestycyjny, który zadania swe

spełniać będzie bądź bezpośrednio, bądź też za pośrednictwem banków współdziałających.

§ 26. Instrukcja Ministra Skarbu wydana w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ustali:

a) tryb postępowania aparatu bankowego w zakresie finansowania i kontroli finansowej inwestycji,

b) wzajemne stosunki między Bankiem Inwestycyjnym a bankami współdziałającymi — w zakresie finansowania i kontroli inwestycji.

§ 27. Zarządzenie Ministra Skarbu wydane w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ustali:

a) wysokość prowizji i odsetek pobieranych przez banki finansujące inwestycję przy wypłatach środków zwrotnych przeznaczonych na inwestycje,

b) warunki spłaty limitowanych środków zwrotnych.

§ 28. Instrukcja Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministra Skarbu ustali zakres i tryb bankowej kontroli technicznej inwestycji.

§ 29. Instrukcja Ministra Skarbu wydana w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej ustali tryb uruchamiana kredytów, o których mowa w § 19.

§ 30. Uchyla się uchwałę Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 1949 r. w sprawie planu sfinansowania inwestycji w r. 1950.

§ 31. Wykonanie uchwały niniejszej powierza się Ministrowi Skarbu.

§ 32. Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1950 r.

UCHWAŁA

Prezydium Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 29 listopada 1949 r

w sprawie zasad systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych podległych Ministerstwu Budownictwa ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Prezydium KERM z dnia 2 stycznia 1950.

I. Postanowienie ogólne.

1. Ustala się zasady systemu finansowego dla następujących przedsiębiorstw państwowych podległych Ministrowi Budownictwa:

a) Centralnego Zarządu Państwowych Przedsiębiorstw Budowlanych i podległych mu przedsiębiorstw,

b) Centralnego Zarządu Budownictwa Przemysłowego i podległych mu przedsiębiorstw,

c) Centralnego Zarządu Społecznych Przedsiębiorstw Budowlanych i podległych mu przedsiębiorstw,

d) Beton-Stalu przedsiębiorstwa państwowego wyodrębnionego,

e) Dyrekcji Miejscowych Przedsiębiorstw Budowlanych z siedzibą w Warszawie (D. M. P. B.) i podległych jej Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych (B. P. P.),

f) Zakładów Prefabrykacji, przedsiębiorstwa państwowego wyodrębnionego,

g) Centrali Sprzętu Budownictwa, przedsiębiorstwa państwowego wyodrębnionego,

h) Centralnego Biura Projektów Architektonicznych i Budowlanych przedsiębiorstwa państwowego wyodrębnionego,

i) Państwowego Przedsiębiorstwa Mierniczego, przedsiębiorstwa państwowego wyodrębnionego,

j) Państwowego Przedsiębiorstwa Geodezyjnego, przedsiębiorstwa państwowego wyodrębnionego,

k) Państwowego Przedsiębiorstwa Fotogrametrii i Kartografii, przedsiębiorstwa państwowego wyodrębnionego.

2 Podległe C. Z. P. P. B., C. Z. P. B. i C. Z. S. P. B. przedsiębiorstwa terenowe i specjalizowane, Beton-Stal oraz B. P. P. podległe D. M. P. B. rozliczają się ze zleceniodawcami na podstawie rachunków przejściowych oraz rachunku ostatecznego zgodnie z zawartymi umowami.

Rachunki przejściowe, wystawiane i przedstawiane do zapłaty co najmniej raz na miesiąc i nie częściej niż w odstępach półmiesięcznych oparte są o tablice, scalonych wartości poszczególnych elementów budowy i procentowe wyliczenie wykonanych robót, stwierdzone w trybie obowiązujących przepisów.

Rachunki ostateczne obejmują ilość wykonanych robót w jednostkach przewidzianych w urzędowych kosztorysach, wycenioną według cen jednostkowych ustalonych w tychże kosztorysach, a uwzględniających oprócz materiału i robocizny, również koszty ogólne i planowaną marżę zysku przedsiębiorstwa.

Rachunki ostateczne winny być sporządzone najpóźniej w ciągu sześciu tygodni od dnia zakończenia robót.

W przypadku zmiany, w czasie wykonywania robót, urzędowych cen materiałów oraz stawek płac w porównaniu z ustalonymi w kosztorysie będącym podstawą dla wykonania przyjętych robót — przedsiębiorstwa wystawiają dla zleceniodawców oprócz rachunków zasadniczych o których mowa w ustępie pierwszym i drugim — **odrębne** rachunki dodatkowe, na różnice wynikające ze zmiany cen i płac, oparte na określonym każdorazowo przez Min. Budownictwa w porozumieniu z Przewodniczącym P. K. P. G. stosunku procentowym umownych cen do ustalonych w kosztorysie pierwotnym cen i płac.

3. Zakłady prefabrykacji sprzedają swoją produkcję po cenach rozliczeniowych fabrycznych, obejmujących planowany koszt własny i planowany zysk.

4. Centrala Sprzętu Budownictwa dystrybuje drogą sprzedaży lub najmu uspołecznionym przedsiębiorstwom budowlanym sprzęt budowlany oraz przeprowadza montaż i naprawę po cenach, obejmujących planowany koszt własny i planowany zysk.

5. Centralne Biuro Projektów Architektonicznych i Budowlanych rozlicza się ze zleceniodawcami na podstawie rachunków przejściowych, obejmujących poszczególne fazy projektowane względnie ich części oraz rachunku ostatecznego. Rachunki przejściowe i ostateczny sporządzane są w oparciu o planowane koszty własne i marżę zysku.
Kalkulacja kosztów własnych przeprowadzana jest w zasadzie w oparciu o akordowe normy wynagrodzenia robocizny podstawowej oraz o koszty nakładowe, doliczane do niej w stosunku procentowym.
6. Państwowe Przedsiębiorstwo Miernicze, Geodezyjne oraz Fotogrametrii i Kartografii rozlicza się ze zleceniodawcami na podstawie ustalonych cen jednostkowych i ilości robót, wykazanych w rachunkach przejściowych i ostatecznych. Ceny jednostkowe uwzględniać będą planowane koszty własne i marżę zysku przedsiębiorstwa.
7. Opłaty za usługi i ceny za towary przedsiębiorstw wymienionych w pkt. 1 będą ustalone w sposób przewidziany Uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 r. w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzenia cen, taryf i opłat za świadczenia i usługi.
8. Wydatki Centralnych Zarządów wymienionych w pkt. 1 lit. a, b, c oraz Dyrekcji Miejscowych Przedsiębiorstw Budowlanych (pkt 1 lit. e) normowane będą budżetami zatwierdzanymi w trybie ustalonym dla zatwierdzania narodowych planów gospodarczych i pokrywane z Rachunku Narzutów Administracyjnych. Przedsiębiorstwa podległe wymienionym powyżej Centralnym Zarządom oraz D. M. P. B. zwolnione są od obliczania i wpłacania kwot na R-k Narzutów Administracyjnych.
9. Przedsiębiorstwa, podległe Centralnym Zarządom wymienionym w punkcie 1 lit. a, b, c, które zadania swoje wykonują przez Oddziały pokrywają koszty własne w drodze wewnętrznych rozliczeń z Oddziałami.
10. Przedsiębiorstwa wymienione w punkcie 1 lit. d, f, g, h, i, j, k, wykonują swoje zadania przez oddziały i pokrywają koszty własne, ponoszone z tytułu sprawowanego ogólnego zarządu przedsiębiorstwa, w drodze wewnętrznych rozliczeń z oddziałami.
11. Bankiem finansującym przedsiębiorstwa podpodległe Ministerstwu Budownictwa (eksploatację) jest Bank Inwestycyjny (Bank Gospodarstwa Krajowego).

II. Opodatkowanie obrotów i zysków.

12. Podatnikami i płatnikami podatku obrotowego i dochodowego są wszystkie przedsiębiorstwa podległe Ministerstwu Budownictwa z wyjątkiem C. Z. P. P. B., C. Z. B. P., C. Z. S. P. B. oraz D. M. P. B., które jako jednostki administracyjne posiadające budżety pokrywane z Rachunku Narzutów Administracyjnych wolne są od podatku obrotowego i dochodowego.
13. Stopa podatku obrotowego, zarówno przemysłowego jak i handlowego wynosi 1%.
14. Termin płatności podatku obrotowego ustala się na dzień 25 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły. W przypadku braku obliczenia podatek płatny jest w tym terminie zaliczkowo w wysokości należnej za ostatni miesiąc, za który nastąpiło obliczenie. Wyrównanie zaliczki winno nastąpić najpóźniej z następną wpłatą podatku tj. w dniu 25 miesiąca drugiego po miesiącu sprawozdawczym.
15. Postanowienia niniejszej uchwały dotyczące podatku obrotowego mają charakter wytycznych do sporządzenia planu finansowego na 1950 r.
16. Kwoty należne z tytułu podatku dochodowego obliczane są co miesiąc od łącznego zysku bilansowego osiągniętego w miesiącach ubiegłych danego roku kalendarzowego.
17. Termin płatności podatku dochodowego przypada na dzień 25 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły. W braku obliczenia podatku w tym terminie — podatek podlega wpłacie zaliczkowo w wysokości 1/12 planowej kwoty podatku za okres roczny Wpłaty ostateczne następują każdorazowo z potrąceniem wpłat zaliczkowych dokonanych w ubiegłych miesiącach. Wpłaty ostateczne winny następować najpóźniej w kolejnym następnym terminie płatności podatku dochodowego tj. w dniu 25 drugiego miesiąca po sprawozdaniu.

III. Zyski i straty.

18. Dla wszystkich przedsiębiorstw państwowych podległych Min. Bud. ustala się zasadniczo 3% marży planowanego zysku.
19. Zyski bilansowe przedsiębiorstw dzielą się w sposób następujący:
a) 10% zysku na podatek dochodowy,
b) 90% zysku na zwiększenie własnych środków obrotowych.
20. Część zysku przedsiębiorstw może być na podstawie przepisów specjalnych przeznaczona na fundusze specjalne. W tym przypadku następuje odpowiednie zmniejszenie części zysku przeznaczonej na zwiększenie własnych środków obrotowych.
21. Straty przedsiębiorstw, jako zmniejszające ich własne środki obrotowe, pokrywane są z Rachunku Sum Obrotowych.

IV Środki obrotowe.

22. Na dzień 1 stycznia 1950 r. będą ustalone normatywy środków obrotowych dla przedsiębiorstw, w granicach których każde przedsiębiorstwo otrzyma własne środki obrotowe.
23. Własne środki obrotowe powstają z akumulacji zysku i z dotacji z rachunku „Sum Obrotowych".
24. Normowaniu podlegają jako własne środki obrotowe:
a) środki płatnicze,
b) materiały podstawowe i pomocnicze oraz paliwa, inwentarz mało cenny i krótkotrwały, części zapasowe maszyn i urządzeń, towary handlowe oraz niezafakturowane roboty i usługi w toku,
c) wydatki przyszłych okresów.
25. Nadwyżki własnych środków obrotowych ponad normatyw — przedsiębiorstwa obowiązane są przelewać na Rachunek Sum Obrotowych, z którego też otrzymają dotacje na uzupełnienie własnych środków obrotowych w przypadku ich niewystarczalności.

26. Ustalony będzie na każdy rok z podziałem na kwartały, plan zwiększenia lub zmniejszenia normatywnych środków obrotowych oraz plan akumulacji własnych środków obrotowych z zysków przedsiębiorstwa.
Na podstawie tych planów ustalony będzie plan przelewów na Rachunek Sum Obrotowych oraz przelewów z tego rachunku w zależności od tego czy plan akumulacji przewyższa plan zwiększenia normatywnych środków obrotowych, czy też plan zwiększenia przewyższa plan akumulacji.
27. Przelewy będą dokonywane do dnia 25 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły lub zaliczkowo w innych terminach.
Na podstawie kwartalnych bilansów będzie dokonywane ostateczne rozliczenie z Rachunku Sum Obrotowych w oparciu o faktyczną akumulację środków normatywnych w porównaniu z planowanym ich zapotrzebowaniem.
28. Uzupełniającym źródłem środków obrotowych przedsiębiorstw, są kredyty bankowe.
Osobne przepisy określają rodzaje kredytów bankowych oraz wypadki w których przedsiębiorstwa będą mogły z tych kredytów korzystać.

V. Rachunki wyrównawcze.

29. Rachunek Narzutów Administracyjnych oraz Rachunek Sum Obrotowych prowadzone są przez Narodowy Bank Polski na zasadach przewidzianych w uchwale K. E. R. M. z dnia 12 kwietnia 1949 r. w sprawie zasad systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych.
Wydatki budżetowe Centralnych Zarządów, wymienionych w pkcie 1 lit. a, b, c oraz Dyrekcji Miejscowych Przedsiębiorstw Budowlanych (pkt 1 lit. e) pokrywać będzie Bank Inwestycyjny (Bank Gospodarstwa Krajowego) w ciężar Rachunku Narzutów Administracyjnych w N. B. P.

VI. Odpisy amortyzacyjne i kapitalne remonty.

30. Przedsiębiorstwa obowiązane są co miesiąc obliczać i odprowadzać do dnia 25 każdego miesiąca do właściwych banków zgodnie z obowiązującymi przepisami amortyzację zarówno w części przeznaczonej na remonty kapitalne jak i na inwestycje w wysokości 1/12 sumy przewidzianej w planie produkcyjno - finansowym lub przemysłowo-finansowym na dany rok obrachunkowy.
Wpłaty miesięczne są wpłatami zaliczkowymi. Rozliczenie ostateczne w wysokości faktycznej dokonywanych odpisów nastąpi na podstawie rocznych zamknięć rachunkowych.
31. Wysokość stawek procentowych dla poszczególnych przedsiębiorstw, jak również wysokość części odpisów amortyzacyjnych, przeznaczonej na sfinansowanie kapitalnych remontów, ustali P. K. P. G. na wniosek Ministerstwa Budownictwa.
32. Niewykorzystane w ciągu roku środki zakumulowane na kapitalne remonty pozostają w dyspozycji przedsiębiorstw do wykorzystania w roku następnym.

VII. Postanowienia końcowe.

33. Upoważnia się Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do wydania w porozumieniu z Ministrem Budownictwa i Ministrem Skarbu zarządzeń uzupełniających przepisy niniejszej uchwały w kierunku rozwiązującym wszystkie specyficzne zagadnienia finansowe przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Budownictwa.
34. Upoważnia się Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do rozciągnięcia w porozumieniu z Ministrem Budownictwa, postanowień niniejszej uchwały na nowotworzone przedsiębiorstwa podległe Ministrowi Budownictwa.
35. Upoważnia się Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do rozciągnięcia w porozumieniu z Ministrem Skarbu i właściwymi Ministrami postanowień niniejszej uchwały na przedsiębiorstwa wykonawstwa inwestycyjnego projektowe, budowlane, montażowe itd podległe innym Ministrom.
36 Zasady systemu finansowego podległego Ministrowi Budownictwa Zakładu Osiedli Robotniczych ustalone zostaną odrębną uchwałą K. E. R. M.
37. Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1950 r.

UCHWAŁA

Prezydium Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 1950 r.

w sprawie zasad systemu finansowego na rok 1950 dla przedsiębiorstw państwowych, podległych Ministerstwu Żeglugi.

A. Postanowienia wspólne dla wszystkich przedsiębiorstw.

I. Postanowienia ogólne.

1. Zasady systemu finansowego ustalone w niniejszej uchwale dotyczą przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Żeglugi, zorganizowanych według wytycznych uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 13 maja 1949 roku.
2. Każde z przedsiębiorstw działa na zasadzie rozrachunku gospodarczego, rozlicza się z budżetem Państwa poprzez rachunki wyrównawcze, jest samodzielną jednostką bilansową, współpracuje bezpośrednio z bankami finansującymi na podstawie planów opracowanych i zatwierdzonych w trybie przepisanym oraz korzysta bezpośrednio z kredytów bankowych.
3. W ramach przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Żeglugi mogą działać zakłady pracy, będące na wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, bilansujące samodzielnie i rozliczające się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych; ponadto w ramach tychże przedsiębiorstw względnie zakładów pracy bilansujących samodzielnie i rozliczających się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych mogą działać zakłady pracy,

będące na wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, jednak nie bilansujące samodzielnie i nie rozliczające się z budżetem Państwa.

Zarówno bilansujące samodzielnie i rozliczające się z budżetem Państwa jak i nie bilansujące samodzielnie i nie rozliczające się z budżetem Państwa zakłady pracy w poszczególnych przedsiębiorstwach określone są w części B. niniejszej uchwały.

Minister Żeglugi może zakwalifikować, w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministrem Skarbu, jako zakłady pracy bilansujące samodzielnie i rozliczające się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych również inne, poza określonymi w części B. zakłady pracy, będące na wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, w ramach przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Żeglugi; ponadto w ramach własnych kompentencji Minister Żeglugi może zakwalifikować jako zakład pracy, będący na wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, nie bilansujący jednak i nie rozliczający się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych, każdą jednostkę organizacyjną w ramach poszczególnych przedsiębiorstw, względnie zakładów bilansujących samodzielnie.

4. Przedsiębiorstwa podległe Ministerstwu Żeglugi finansowane są przez Narodowy Bank Polski z wyjątkiem przedsiębiorstw:
   a) Przedsiębiorstwo Robót Czerpalnych i Podwodnych,
   b) Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjno - Morskich,
   c) Państwowe Biura Projektów Budownictwa Morskiego,

   które będą finansowane przez Bank Inwestycyjny.

5. Przedsiębiorstwa przewozowe i usługowe (urządzenia portowe, żegluga pełnomorska i przybrzeżna, maklerstwa i zaopatrywanie statków) sprzedają swoje świadczenia względnie usługi, a przedsiębiorstwa wytwórcze (przemysł stoczniowy, rybołówstwo pełnomorskie) sprzedają swoje wytwory i usługi — według cen, ustalonych w sposób przewidziany w uchwale Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 r. w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzenia cen, taryf i opłat za świadczenia lub usługi, przedsiębiorstwa zaś inwestycyjno - remontowe pobierają za swoje świadczenia opłaty podług zasad ustalonych dla przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Budownictwa.

6. Wszystkie zakłady pracy, działające na zasadach wewnętrznego rozrachunku gospodarczego w ramach jednego przedsiębiorstwa, pobierają za wyprodukowane przez siebie wytwory i usługi cenę, pokrywającą koszty własne bez zysku, względnie cenę, ustaloną na poziomie średniego planowanego kosztu własnego grupy zakładów lub jednostek organizacyjnych, produkujących lub świadczących usługi, również bez zysku.

7. Wydatki jednostek administracyjnych poszczególnych przedsiębiorstw, określonych w części B. niniejszej uchwały są normowane budżetami. Na pokrycie tych wydatków służą kwoty wpłacane na Rachunek Narzutów Administracyjnych w Narodowym Banku Polskim.

   Narzut administracyjny, stanowiący jeden z elementów kalkulacji kosztów własnych, obliczony jest przez poszczególne przedsiębiorstwa względnie samodzielnie bilansujące zakłady pracy w sposób i w wysokości, określonych w części B. niniejszej uchwały. Narzut płatny jest do dnia 25 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni.

   W razie braku obliczenia w tym terminie, narzut ma być odprowadzony zaliczkowo w wysokości przypadającej za ostatni miesiąc, za który dokonano obliczenie.

8. W sprawach nieuregulowanych niniejszą uchwałą należy kierować się odpowiednio dostosowanymi postanowieniami uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 1949 r. w sprawie zasad systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych.

II. Opodatkowanie obrotów i zysków.

1. Przedsiębiorstwa podległe Ministerstwu Żeglugi są podatnikami i płatnikami podatku obrotowego.
2. Przedmiotem opodatkowania podatkiem obrotowym są dochody brutto, pochodzące z opłat za świadczenia i usługi na rzecz osób trzecich. Nie podlegają zatem opodatkowaniu podatkiem obrotowym obroty między poszczególnymi jednostkami w ramach jednego przedsiębiorstwa.
3. Stawka podatku obrotowego wynosi dla przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Żeglugi zasadniczo 1%, a może być podwyższona na podstawie przepisów specjalnych dla pokrycia wydatków budżetu państwowego, w odniesieniu do całości lub części wyrobów i usług, względnie ich grup.
4. Termin płatności podatku obrotowego ustala się na dzień 25 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły.
   W przypadku braku obliczenia, podatek płatny jest w tym terminie zaliczkowo w wysokości należnej za ostatni miesiąc, za który obliczenie zostało dokonane. Wyrównanie zaliczki powinno nastąpić najpóźniej z następną wpłatą podatku, tj. w dniu 25 każdego miesiąca drugiego po miesiącu sprawozdawczym.
5. Postanowienia niniejszej uchwały dotyczące podatku obrotowego mają charakter wytycznych do sporządzenia planu finansowego na 1950 rok.
6. Zysk bilansowy każdego przedsiębiorstwa opodatkowany jest podatkiem dochodowym, którego stawka wynosi 10%. Płatnikiem i podatnikiem jest każde przedsiębiorstwo.
7. Wolne od podatku dochodowego są jednostki administracyjne, których budżety pokrywane są z Rachunku Narzutów Administracyjnych.
8. Kwoty należne z tytułu podatku dochodowego obliczane są co miesiąc od łącznego zysku bilansowego, osiągniętego w miesiącach ubiegłych danego roku kalendarzowego. Wpłaty podatku następują każdorazowo z potrąceniem wpłat za te ubiegłe miesiące.

9 Termin płatności podatku dochodowego przypada na dzień 25 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni. W razie braku obliczenia podatku w tym terminie, podatek podlega wpłacie zaliczkowo w wysokości 1/12 planowanej kwoty podatku za okres roczny. Wyrównanie zaliczki powinno nastąpić najpóźniej w następnym terminie płatności podatku dochodowego, tj. w dniu 25 drugiego miesiąca po miesiącu sprawozdawczym.

III. Zyski i straty.

1. Zysk przedsiębiorstw będzie dzielony w sposób następujący:
   a) 10% zysku bilansowego na podatek dochodowy.
   b) 90% zysku bilansowego na zwiększenie własnych środków obrotowych.
2. Część zysku przedsiębiorstwa może być przeznaczona na fundusze specjalne. W tym przypadku następuje odpowiednie zmniejszenie części zysku przeznaczonej na zwiększenie własnych środków obrotowych. Zasady tworzenia i przeznaczenia funduszów specjalnych ustalą przepisy szczegółowe Ministerstwa Żeglugi, wydane w porozumieniu z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego i Ministerstwem Skarbu.
3. Niedobory przedsiębiorstw i samodzielnie bilansujących zakładów działających na wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, a rozliczających się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych, wynikające z ustalenia ceny za wytwory lub usługi poniżej poziomu kosztów własnych, jako zmniejszające własne środki obrotowe, pokrywane są z Rachunku Sum Obrotowych.

IV. Środki obrotowe.

1. Na dzień 1 stycznia 1950 roku winny być dla każdego przedsiębiorstwa ustalone normatywy środków obrotowych niezbędnych dla racjonalnej gospodarki.
2. Każde przedsiębiorstwo i samodzielnie bilansujący zakład pracy winien być wyposażony w ustalone normatywem własne środki obrotowe.
3. Nadwyżki własnych środków obrotowych ponad normatywy — przedsiębiorstwa i samodzielnie bilansujące zakłady rozliczające się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych, obowiązane są przelewać na Rachunek Sum Obrotowych, z którego też otrzymują dotację na uzupełnienie własnych środków obrotowych w wypadku ich niewystarczalności.
4. Ustalony będzie na każdy rok z podziałem na kwartały, plan zwiększenia normowanych środków obrotowych oraz plan akumulacji własnych środków obrotowych z zysków przedsiębiorstw.

   Na podstawie tych planów ustalony będzie plan przelewów na Rachunek Sum Obrotowych oraz plan przelewów z tego Rachunku w zależności od tego, czy plan akumulacji przewyższa plan zwiększenia normowanych środków obrotowych, czy też plan zwiększenia przewyższa plan akumulacji.

   Przelewy powyższe będą dokonywane do dnia 25 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły lub zaliczkowo w innych terminach.

   Na podstawie kwartalnych bilansów będzie dokonywane ostateczne rozliczenie z Rachunkiem Sum Obrotowych w oparciu o faktyczną akumulację środków normowanych w porównaniu z planowanym ich zapotrzebowaniem.
5. Normowaniu podlegają zasoby płatnicze, zapasy materiałowe i produkcyjne oraz wydatki przyszłych okresów.
6. Dla uzupełnienia własnych środków obrotowych poszczególne przedsiębiorstwa podległe Ministerstwu Żeglugi mogą korzystać z bankowych kredytów obrotowych:
   a) normatywnego,
   b) sezonowego,
   c) specjalnego,
   d) inkasowego,
   e) na kapitalne remonty.
7. Kredyty normatywne przyznawane są na uzupełnienie własnych środków obrotowych:
   a) przedsiębiorstwom, którym przyznana została dotacja na pokrycie normatywów — w wysokości dotacji do czasu jej udzielenia,
   b) innym przedsiębiorstwom — w granicach ich normatywów.
8. Kredyty sezonowe przyznawane są:
   a) na sezonowe zapasy materiałów, robót w toku i wyrobów półgotowych, robót gotowych i towarów,
   b) na wydatki sezonowe tj. takie wydatki, włączone do kosztów własnych produkcji, które nie znajdują pokrycia w wartości produkcji, wytworzonej w ciągu tego samego okresu.
9. Kredyty specjalne przeznaczone są na rezerwy materiałowe i towarowe o specjalnym przeznaczeniu (akcje interwencyjne i inne akcje celowe).
10. Kredyty inkasowe przyznawane są dostawcom na upłynnienie należności fakturowanych.
11. Kredyty na kapitalne remonty przyznawane są na wydatki związane z kapitalnymi remontami w wypadku, gdy akumulacja odpisów amortyzacyjnych na rachunku kapitalnych remontów nie wystarcza na pokrycie bieżących potrzeb z tego tytułu.
12. Kredyty sezonowy, specjalny i na remonty kapitalne udzielane są na ściśle określony czas.
13. Kredyty niespłacone w terminie i niesprolongowane stają się kredytami przeterminowanymi.
14. Spłata kredytów przeterminowanych następuje z bieżących wpływów na rachunek bankowy przedsiębiorstwa z pierwszeństwem przed innymi płatnościami, oprócz wynagrodzeń za pracę i płatności, których pierwszeństwo jest oparte na szczególnych przepisach ustawowych, oraz oprócz przelewów na Fundusz Akcji Socjalnej.

V. Odpisy amortyzacyjne i kapitalne remonty.

1. Przedsiębiorstwa i zakłady, które nie przeprowadziły jeszcze inwentaryzacji i ustalenie wartości majątku, a tym samym nie mogą drogą normalną ustalić wysokości odpisów amortyzacyjnych, ustalą koszty amortyzacji na 1950 rok szacunkowo, obliczając je w ustalonym procencie od zaplanowanych obrotów rocznych przedsiębiorstwa jako całości oraz w analogiczny sposób od obrotu rocznego swoich samodzielnie bilansujących zakładów pracy.

2. Przedsiębiorstwa i zakłady obowiązane są odprowadzić do dnia 22 każdego miesiąca do banków finansujących na odpowiednie rachunki 1/12 część sumy odpisów amortyzacyjnych, przewidzianej we własnym planie finansowym na dany rok kalendarzowy. Wpłaty te są wpłatami zaliczkowymi.

Rozliczenie ostateczne wysokości faktycznie dokonanych odpisów, nastąpi po każdorocznym zamknięciu rachunkowym. Suma wpłat amortyzacyjnych omawianych jednostek powinna równać się sumie odpisów amortyzacyjnych całego przedsiębiorstwa.

3. Wysokość stawek procentowych amortyzacji dla poszczególnych przedsiębiorstw, jak również wysokość części odpisów amortyzacyjnych, przeznaczonej na sfinansowanie kapitalnych remontów, ustali Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu na wniosek Ministerstwa Żeglugi.

4. Niewykorzystane w ciągu roku środki zakumulowane na rachunkach remontów kapitalnych pozostają w dyspozycji przedsiębiorstwa do wykorzystania w roku następnym.

B. Postanowienia specjalne dla poszczególnych przedsiębiorstw.

Postanowienia specjalne normują szczególne zasady systemu finansowego według następujących grup branżowych przedsiębiorstw:

a) eksploatacji portów morskich,
b) żeglugi pełnomorskiej,
c) żeglugi przybrzeżnej,
d) maklerskich i zaopatrywania statków,
e) przemysłu stoczniowego,
f) robót inżynieryjno-morskich i czerpalnych,
g) rybołówstwa morskiego,
h) innych.

I. Przedsiębiorstwa eksploatacji portów morskich.

1. Bilansującymi samodzielnie przedsiębiorstwami i rozliczającymi się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych są:
   a) Zarząd Portu Gdańsk-Gdynia, przedsiębiorstwo państwowe,
   b) Zarząd Portu Szczecin, przedsiębiorstwo państwowe.

2. W skład powyższych przedsiębiorstw mogą wchodzić zakłady pracy, działające na zasadzie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego i nie rozliczające się z budżetem Państwa poprzez rachunki wyrównawcze. W tym przypadku w bilansie otwarcia zakładu należy ustalić faktyczną wartość majątku trwałego, odstąpionego przez przedsiębiorstwo dla działalności gospodarczej zakładu.

3. Dochody przedsiębiorstw składają się z opłat za wykonane świadczenia i usługi w wysokości cen i taryf, ustalonych i zatwierdzonych w myśl uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 r. w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzenia cen, taryf i opłat za świadczenia lub usługi.

4. Rozliczenia z interesantami krajowymi będą się odbywały w walucie polskiej, a z interesantami zagranicznymi w dolarach amerykańskich lub w innych walutach zagranicznych, na podstawie obowiązującego kursu, ustalonego przez Narodowy Bank Polski. Maklerów okrętowych oraz spedytorów, działających na zlecenie armatorów względnie załadowców zagranicznych, traktuje się jako interesantów zagranicznych.

5. Opłaty pobierane za usługi i świadczenia jak również wpływy pozaoperacyjne należy wpłacać bieżąco na rachunki operacyjne przedsiębiorstw w banku finansującym, pozostawiając w kasie sumy do wysokości planowanych normatywów kasowych.

6. Na sfinansowanie kapitalnych remontów przeznacza się w 1950 roku całą sumę odpisu amortyzacyjnego.

II. Przedsiębiorstwa żeglugi pełnomorskiej.

1. Zjednoczone Przedsiębiorstwa Żeglugi Pełnomorskiej, przedsiębiorstwo państwowe, jako wspólne biuro nadzorujące, kontrolujące i koordynujące działalność przedsiębiorstw żeglugi pełnomorskiej, wydatki swe pokrywa z Rachunku Narzutów Administracyjnych na podstawie zatwierdzonego uprzednio budżetu w trybie przepisowym.

2. Przedsiębiorstwa żeglugi pełnomorskiej, a mianowicie: „Gdynia—Ameryka Linie Żeglugowe S. A.", „Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe S. A." i „Żegluga Polska S. A.", jako osoby prawa handlowego pod przymusowym zarządem państwowym, zostaną podporządkowane ogólnym zasadom systemu finansowego, obowiązującego w kraju, na podstawie wytycznych, udzielonych przez Ministra Żeglugi zarządcom państwowym.

Wytyczne zostaną ustalone przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministrem Skarbu.

3. Dla zapewnienia sprawnej działalności przedsiębiorstw, będących osobami prawa handlowego, a pozostających pod przymusowym zarządem państwowym, Narodowy Bank Polski udzielać im będzie kredytów bankowych na cele obrotowe w sposób ustalony przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministrem Żeglugi.

Bank finansujący sprawować będzie kontrolę finansową na ogólnie obowiązujących zasadach.

4. Ceny za przewozy morskie zarówno na liniach regularnych, jak i w żegludze nieregularnej, oraz za inne usługi, będą ustalane i zatwierdzane w myśl uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 roku w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzania cen, taryf i opłat za świadczenia lub usługi — z uwzględnieniem cen światowych.

5. Rozliczenie z interesantami krajowymi będą się odbywały w walucie polskiej, a z interesantami zagranicznymi w dolarach amerykańskich lub w innych walutach zagranicznych, na podstawie obowiązującego kursu, ustalonego przez Narodowy Bank Polski. Maklerów okrętowych oraz spedytorów, działających na zlecenie armatorów względnie załadowców zagranicznych, traktuje się jako interesantów zagranicznych.

6. Wysokość rezerwy środków płatniczych w walutach zagranicznych dla przedsiębiorstw żeglugi pełnomorskiej ustalona zostanie na wniosek Ministerstwa Żeglugi przez Państwową Komisję Plano-

wania Gospodarczego w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu.

7 Przedsiębiorstwa żeglugi pełnomorskiej odprowadzają do Narodowego Banku Polskiego na Rachunek Narzutów Administracyjnych co miesięcznie sumę, stanowiącą ustalony przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministerstwem Żeglugi, procent przychodu brutto jako narzut administracyjny. Narzut płatny jest do dnia 25 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni.

Narzut administracyjny stanowi jeden z elementów kalkulacji kosztów własnych.

III. Przedsiębiorstwa żeglugi przybrzeżnej.

1. Bilansującymi samodzielnie przedsiębiorstwami i rozliczającymi się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych są:
   a) Żegluga Przybrzeżna w Gdańsku, przedsiębiorstwo państwowe,
   b) Żegluga Przybrzeżna w Szczecinie, przedsiębiorstwo państwowe.
2. W skład powyższych przedsiębiorstw mogą wchodzić zakłady pracy działające na zasadzie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego i nie rozliczające się z budżetem Państwa po przez rachunki wyrównawcze. W tym przypadku w bilansie otwarcia zakładu należy ustalić faktyczną wartość majątku trwałego, odstąpionego przez przedsiębiorstwo dla działalności gospodarczej zakładu pracy.
3. Dochody przedsiębiorstw składają się z opłat za wykonane świadczenia i usługi w wysokości cen i taryf, ustalonych i zatwierdzonych w myśl uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 roku w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzenia cen, taryf i opłat za świadczenia lub usługi.
4. Opłaty pobierane za usługi i świadczenia, jak również wpływy pozaoperacyjne, należy wpłacać codziennie na rachunki operacyjne przedsiębiorstw w banku finansującym, pozostawiając w kasie sumy do wysokości planowanych normatywów kasowych.
5. Każde z przedsiębiorstw żeglugi przybrzeżnej jest podatnikiem i płatnikiem podatku obrotowego, zgodnie z treścią A-II punkty 2—5 niniejszej uchwały.
6. Na sfinansowanie kapitalnych remontów przeznacza się w 1950 roku całą sumę odpisu amortyzacyjnego.

IV. Przedsiębiorstwa maklerskie i zaopatrywania statków.

1. Bilansującymi samodzielnie przedsiębiorstwami i rozliczającymi się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych są:
   a) „Baltica“ — Bałtycka Agencja Morska, spółka z ogr. odp.,
   b) „Nawigator“ — Przedsiębiorstwo Maklerstwa Okrętowego, spółka z ogr. odp.,
   c) „Baltena“ — Zaopatrywanie Statków, przedsiębiorstwo państwowe.
2. W skład powyższych przedsiębiorstw mogą wchodzić zakłady pracy (oddziały), działające na zasadzie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego i nie rozliczające się z budżetem Państwa poprzez rachunki wyrównawcze. W bilansie otwarcia na rok 1950 należy w tym przypadku ustalić faktyczną wartość inwentarzową majątku trwałego jednostek organizacyjnych, działających na wewnętrznym rozrachunku gospodarczym w ramach przedsiębiorstwa.
3. Przedsiębiorstwa maklerskie, rozliczające się ze zleceniodawcami, winny w swoich rachunkach wykazywać oddzielnie kwoty wyłożone za zleceniodawców i oddzielnie należności za usługi własne.
4. Po zrealizowaniu rachunku przedsiębiorstwo maklerskie zobowiązane jest zaspokoić roszczenia osób trzecich, objęte rachunkiem najdalej w ciągu 3 dni, chyba że korzysta z akredytywy zleceniodawcy; w tym ostatnim przypadku przedsiębiorstwo winno regulować należności natychmiast.

   Po terminie trzydniowym wierzyciel dolicza odsetki za zwłokę w wysokości ustalonej przez Narodowy Bank Polski w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu.
5. Wysokość opłat i prowizji maklerskich za świadczenie i usługi, wykonywane przez przedsiębiorstwa maklerskie, ustalona będzie w trybie uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 roku w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzania cen, taryf i opłat za świadczenia lub usługi.
6. Wpływy za usługi i świadczenia, jak również wpływy pozaoperacyjne przedsiębiorstwa maklerskie wpłacać będą bieżąco na rachunek operacyjny przedsiębiorstwa w banku finansującym, pozostawiając w kasie sumy do wysokości planowanych normatywów kasowych.
7. Każde z przedsiębiorstw maklerskich jest podatnikiem i płatnikiem podatku obrotowego. Podatkowi obrotowemu nie podlegają sumy przekazane przez maklera innym instytucjom, w imieniu których przedsiębiorstwo maklerskie należności te zainkasowało.
8. Przedsiębiorstwo państwowe „Baltona“ zaopatruje sie:
   a) w towary będące przedmiotem eksportu — w odpowiednich centralach handlu zagranicznego po przeciętnych cenach eksportowych, ustalonych przez Ministerstwo Handlu Zagranicznego, przy czym eksporter fakturuje te towary w dolarach amerykańskich;
   b) w towary pochodzące z importu — w odpowiednich centralach handlu zagranicznego po cenach importowych w złotych polskich.
   c) w drodze bezpośredniego zakupu towarów na skład celny lub sprowadzenia towarów zagranicznych na konsygnacyjny skład celny, za które rozlicza się wg cen zakupu po kursie sprzedaży dewiz;
   d) w pozostałe towary — we właściwych centralach handlu wewnętrznego po cenach hurtowych, które rozliczane są w trybie przyjętym dla transakcji wewnętrznych;
   e) w towary codziennej konsumcji, o ile nie można ich nabyć w odpowiednich centralach handlu wewnętrznego, w drodze zakupu w innych źródłach miejscowych po cenach rynkowych.

Właściwe zarządzenie ustalające odrębny typ zakupu, niż przewidziano w ustawie z dnia 10 listopada 1948 r. o dostawach, robotach i usługach, zostanie wydane przez Ministra Żeglugi.

9. Ceny sprzedażne towarów, dostarczanych przez przedsiębiorstwo „Baltona", ustalane są przez Ministerstwo Handlu Zagranicznego w porozumieniu z Ministerstwem Żeglugi w dolarach amerykańskich w oderwaniu od kosztów własnych.

Ceny powyższe podlegają zatwierdzeniu w trybie uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 r. w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzania cen, taryf i opłat za świadczenia i usługi.

10. O ile towary, będące w dyspozycji przedsiębiorstwa „Baltona" nie będą mogły być sprzedane przez przedsiębiorstwo i nie będą przejęte przez centrale handlu zagranicznego, Ministerstwo Handlu Wewnętrznego na wniosek Ministerstwa Żeglugi wyda dyspozycje skierowania odnośnych towarów na rynek wewnętrzny.

11. Przedsiębiorstwo obowiązane jest odprowadzać w miarę dokonywania sprzedaży towarów interesantom zagranicznym uzyskane obce środki płatnicze do Narodowego Banku Polskiego; przedsiębiorstwo otrzymuje za odprowadzone środki płatnicze równowartość w złotych polskich, obliczoną według stawek przeliczeniowych Narodowego Banku Polskiego przy kupnie dewiz.

12. Sprawy cen ewidencyjnych towarów oraz rozliczenia różnic cen pomiędzy kosztem własnym towarów, a ceną sprzedażną uregulują odrębne przepisy, wydane przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego w porozumieniu z zainteresowanymi Ministerstwami.

13. Przedsiębiorstwo jest podatnikiem i płatnikiem podatku obrotowego.

14. Na sfinansowanie kapitalnych remontów przeznacza się w r. 1950 całą sumę odpisów amortyzacyjnych majątku trwałego przedsiębiorstwa.

V. Przedsiębiorstwa przemysłu stoczniowego.

1. W przedsiębiorstwie państwowym „Zjednoczone Stocznie Polskie" bilansującymi samodzielnie zakładami pracy, działającymi na zasadzie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego, a rozliczającymi się z budżetem państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych są: Stocznia Gdańska, Stocznia Północna w Gdańsku, Stocznia Gdyńska i Stocznie Szczecińskie.

W zakładach pracy mogą być tworzone jednostki organizacyjne na zasadach wewnętrznego rozrachunku gospodarczego w ramach jednego bilansującego samodzielnie zakładu pracy, jednak nie rozliczające się z budżetem Państwa. W tym przypadku bilans otwarcia jednostki organizacyjnej winien odtwarzać faktyczną wartość majątku trwałego, odstąpionego przez zakład pracy dla działalności gospodarczej jednostki organizacyjnej.

2. W przedsiębiorstwie państwowym „Stocznie Rybackie" mogą być tworzone zakłady pracy na zasadach wewnętrznego rozrachunku jednak nie rozliczające się z budżetem Państwa. W tym przypadku w bilansie otwarcia zakładu pracy należy ustalić faktyczną wartość majątku trwałego, odstąpionego przez przedsiębiorstwo dla działalności gospodarczej zakładu pracy.

3. Przedsiębiorstwa otrzymują za sprzedawane wyroby lub świadczone usługi cenę fabryczną.

Cena fabryczna wyrobów lub usług może być ustalona:

a) na poziomie planowanego kosztu własnego plus planowany zysk fabryczny w wysokości zasadniczo 3%,

b) na poziomie średniego planowanego kosztu własnego grupy zakładów pracy, produkujących dany wyrób, plus planowany zysk fabryczny, jak wyżej.

Przedsiębiorstwa obowiązane są odprowadzać w miarę dokonywania świadczeń interesantom zagranicznym uzyskane obce środki płatnicze do Narodowego Banku Polskiego; przedsiębiorstwo otrzymuje za odprowadzone środki płatnicze równowartość w złotych polskich, obliczoną wg stawek przeliczeniowych Narodowego Banku Polskiego przy kupnie dewiz.

4. Wydatki Dyrekcji przedsiębiorstwa „Zjednoczone Stocznie Polskie" normowane są budżetami. Na pokrycie tych wydatków służą kwoty wypłacane z Rachunku Narzutów Administracyjnych. Narzut administracyjny w wysokości 1% przychodów odprowadzają zakłady pracy przedsiębiorstwa „Zjednoczone Stocznie Polskie" na rachunek Narzutów Administracyjnych do dnia 25 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni. W razie braku obliczania w tym terminie narzut ma być odprowadzony zaliczkowo w wysokości, przypadającej za ostatni miesiąc, za który dokonano obliczenia.

Narzut administracyjny stanowi jeden z elementów kalkulacji kosztów własnych.

5. Opłaty pobierane za wytwory i usługi, jak również wpływy pozaoperacyjne winny być wpłacane przez zakłady rozliczające się z budżetami Państwa bieżąco na rachunek operacyjny w banku finansującym, w myśl postanowień dekretu o obrocie bezgotówkowym.

6. Zakłady pracy samodzielnie bilansujące i rozliczające się z budżetem Państwa poprzez rachunki wyrównawcze są podatnikami i płatnikami podatku obrotowego. Obroty międzyzakładowe w ramach jednego przedsiębiorstwa nie podlegają opodatkowaniu podatkiem obrotowym.

7. Wysokość odpisów amortyzacyjnych na rok 1950 ustali Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu na wniosek Ministerstwa Żeglugi, złożony w planach finansowo-gospodarczych przedsiębiorstw na 1950 rok.

8. Na sfinansowanie kapitalnych remontów przeznacza się w 1950 roku całą sumę odpisów amortyzacyjnych.

VI. Przedsiębiorstwa robót inżynieryjno-morskich i czerpalnych.

1. Przedsiębiorstwami samodzielnie bilansującymi i rozliczającymi się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych są:

a) Przedsiębiorstwo Robót Czerpalnych i Podwodnych, — przedsiębiorstwo państwowe,

b) Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjno-Morskich. — przedsiębiorstwo państwowe.
c) Państwowe Biuro Projektów Budownictwa Morskiego, — przedsiębiorstwo państwowe.

2. Przedsiębiorstwa powyższe obowiązuje system finansowy ustalony dla przedsiębiorstw, podległych Ministerstwu Budownictwa.
3. Na sfinansowanie kapitalnych remontów przeznacza się w 1950 roku całą sumę odpisów amortyzacyjnych.

VII. Przedsiębiorstwa rybołówstwa morskiego.

1. Samodzielnie bilansującymi i rozliczającymi się bezpośrednio z budżetem Państwa poprzez rachunki wyrównawcze są przedsiębiorstwa państwowe:
   a) „Arka" — Przedsiębiorstwo Połowów Kutrowych.
   b) „Barka" — Przedsiębiorstwo Połowów Morskich.
   c) „Dalmor" — Przedsiębiorstwo Połowów Dalekomorskich.
   d) „Delfin" — Przedsiębiorstwo Połowów Dalekomorskich.
   e) Morskie Zakłady Rybne.
2. Ceny hurtowe za sprzedane ryby oraz taryfy za magazynowanie i konserwację (mrożenie) ustalane i zatwierdzane są w myśl uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 r. w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzania cen, taryf i opłat za świadczenia lub usługi.
3. Sprzedaż wszystkich złowionych przez przedsiębiorstwo ryb będzie dokonywana wyłącznie Centrali Rybnej. Wpłaty za sprzedane ryby Centrala Rybna przekazuje na rachunek operacyjny właściwego przedsiębiorstwa w banku finansującym przedsiębiorstwo.
4. Każde z przedsiębiorstw jest podatnikiem i płatnikiem podatku obrotowego.
5. Na sfinansowanie kapitalnych remontów przeznacza się w roku 1950 całą sumę odpisów amortyzacyjnych.

VIII. Inne przedsiębiorstwa.

1. Samodzielnie bilansującymi i rozliczającymi się z budżetem Państwa poprzez rachunki wyrównawcze są:
   a) „Mors" — Morska Obsługa Radiowa Statków, przedsiębiorstwo państwowe,
   b) Polski Rejestr Statków, spółka z ogr. odp.,
   c) Morska Centrala Handlowa, przedsiębiorstwo państwowe.
2. Wszelkie opłaty za świadczenia i usługi, wykonywane w ramach obsługi radiowej statków, oraz rejestru statków ustalone i zatwierdzane są w myśl uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 r. w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzania cen, taryf i opłat za świadczenia lub usługi.
   Rygorom tym podlega również przedsiębiorstwo „Polski Rejestr Statków", niezależnie od tego, że jest osobą prawa handlowego.
3. Opłaty pobierane bezpośrednio za usługi i świadczenia, jak również wpływy pozaoperacyjne winny być bieżąco wpłacane przez przedsiębiorstwa na rachunek operacyjny przedsiębiorstwa w banku finansującym, w myśl postanowień dekretu o obrocie bezgotówkowym.
4. Przedsiębiorstwo Państwowe „Morska Centrala Handlowa" obejmuje swoim bilansem i rachunkiem wyników całą działalność wraz z oddziałami (ekspozyturami).
   Przedsiębiorstwo może tworzyć w swoich ramach zakłady pracy (oddziały) na zasadach wewnętrznego rozrachunku gospodarczego, jednak nie rozliczające się z budżetem Państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych. W tym przypadku bilans otwarcia zakładu pracy winien ustalić faktyczną wartość majątku trwałego, odstąpionego przez przedsiębiorstwo dla działalności gospodarczej zakładu pracy.
5. Przedsiębiorstwo Państwowe „Morska Centrala Handlowa" zaopatruje się:
   a) w towary pochodzące z importu po cenach importowanych w złotych polskich,
   b) w towary krajowe — we właściwych centralach handlu wewnętrznego po cenach hurtowych, które rozliczane są w trybie przyjętym dla transakcji wewnętrznych.
6. Sprawy cen ewidencyjnych towarów oraz rozliczenia różnic cen pomiędzy kosztem własnym towarów, a ceną sprzedażną uregulują odrębne przepisy, wydane przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego w porozumieniu z zainteresowanymi Ministerstwami.
7. Wyżej wymienione przedsiębiorstwa są podatnikami i płatnikami podatku obrotowego.
8. Na sfinansowanie kapitalnych remontów przeznacza się w 1950 roku całą sumę odpisów amortyzacyjnych.

C. Postanowienia końcowe.

1. Odnośnie zagadnień niewymienionych w niniejszej uchwale obowiązują poza postanowieniem A-I pkt. 8, przepisy uchwał Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów:
   a) z dnia 12 kwietnia 1949 r. w sprawie finansowania remontów kapitalnych w r. 1950,
   b) z dnia 9 sierpnia 1949 r. w sprawie planu finansowania inwestycji w r. 1950,
   oraz
   zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 21 września 1949 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji składników majątkowych przedsiębiorstw państwowych i państwowo-spółdzielczych w r. 1949.
2. Upoważnia się Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do wydawania w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Żeglugi zarządzeń uzupełniających przepisy niniejszej uchwały w kierunku rozwiązującym wszystkie specyficzne zagadnienia finansowe przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Żeglugi.
3. Upoważnia się Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do rozciągnięcia w porozumieniu z Ministrem Żeglugi i Ministrem Skarbu postanowień niniejszej uchwały na inne przedsiębiorstwa podległe Ministerstwu Żeglugi.

UCHWAŁA

Prezydium Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 1950 r.

o zmianie uchwały KERM z dnia 29 listopada 1949 r. w sprawie zasad systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych podległych Ministerstwu Poczt i Telegrafów.

W uchwale K. E. R. M. z dnia 29 listopada 1949 r. w sprawie zasad systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych podległych Ministerstwu Poczt i Telegr. wprowadza się następujące zmiany:

1. W części A, rozdział I, punkt 1 uchwały uzupełnia się przez dodanie w końcu słów:
   „d) Państwowe Przedsiębiorstwo Kolportażu „Ruch".“
2. W punkcie 3 tegoż rozdziału po słowach „Polska Poczta i Telekomunikacja“ dodaje się słowa „i Państwowego Przedsiębiorstwa Kolportażu „Ruch".“
3. Dodaje się w punkcie 4 uchwały po słowach „Polska Poczta i Telekomunikacja“ — słowa „oraz Państwowe Przedsiębiorstwo Kolportażu „Ruch".“
4. W części B w punkcie 37 skreśla się słowa „Ośrodkiem Szkolenia Pocztowo-Telekomunikacyjnego“.
5. W części B po rozdziale III dodaje się nowy rozdział IV następującej treści:
   „**IV. Państwowe Przedsiębiorstwo Kolportażu „Ruch“.**

41. Przedsiębiorstwo obejmuje swoim bilansem i rachunkiem wynikowym całość działalności P. P. K. „Ruch“ i rozlicza się z budżetem państwa za pośrednictwem rachunków wyrównawczych.
42. Przedsiębiorstwo jest podatnikiem i płatnikiem podatku obrotowego od prowizji komisowej od prenumeraty i kolportażu czasopism i wydawnictw oraz od innych przychodów własnych.
43. Na sfinansowanie kapitalnych remontów przeznacza się ustalony przez P. K. P. G. na wniosek Ministerstwa Poczt i Telegrafów procent amortyzacyjny.“

ZARZĄDZENIE

Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministra Skarbu z dnia 21 stycznia 1950 r.

o zasadach przenoszenia środków na sfinansowanie inwestycji w ramach Planu Inwestycyjnego na rok 1950 i o włączeniu do Planu inwestycji środków nielimitowanych

Na podstawie Uchwały Rady Ministrów z dn. 22 grudnia 1949 r. o Planie Inwestycyjnym na rok 1950 i Uchwały Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1949 r. w sprawie planu sfinansowania inwestycji na rok 1950 zarządza się co następuje:

Rozdział I.

Przenoszenie środków na sfinansowanie inwestycji

§ 1.

Przeniesienia limitów między częściami Planu Inwestycyjnego dokonywane będą łącznie z przeniesieniami odnośnych środków w ramach planu sfinansowania inwestycji na rok 1950 na podstawie Uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, powziętej na wniosek Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego uzgodniony z Ministrem Skarbu.

§ 2.

Przepisy § 1 zgodnie z § 7 pkt 2 i 3 Uchwały Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1949 r. o Planie Inwestycyjnym na rok 1950 nie mają zastosowania w stosunku do przypadków przewidzianych w § 3 niniejszego Zarządzenia.

§ 3.

1. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego na wniosek właściwego inwestora centralnego przenosi:
   a) limity objęte częścią 29 Planu — Rezerwa Planu Dział 1 — Rezerwa na klęski żywiołowe i Dział 2 — Rezerwa ogólna do właściwych Części Planu.
   Sposób dysponowania środkami Działu 3 — Rezerwa Wyrównawcza — Część 29 planu określi odrębne zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu.
   b) limity przewidziane w Części 28 Planu — Import Inwestycyjny do właściwych części Planu, jeżeli zaspokojenie potrzeby inwestycyjnej przewidzianej w planie importu, nastąpi przez dostawę krajową.
   Przeniesienie limitów przewidzianych na inwestycje krajowe do Części 28 Planu — Import inwestycyjny następuje w trybie § 1 niniejszego Zarządzenia.
   Wypłaty za inwestycje z importu dokonuje Bank Inwestycyjny prowadząc ich ewidencję według inwestorów bezpośrednich. Ewidencja ta na 15 i ostatniego każdego miesiąca przedkładana będzie Przewodniczącemu PKPG i Ministrowi Skarbu, którzy dokonują odpowiedniego przeniesienia środków z Części 28 Planu do odpowiednich Części Planu:
   c) limity przeznaczone na inwestycje w zakresie urządzeń energetycznych, budowy linii telefonicznych i mieszkań zastępczych, których wartość powiększa majątek trwały Centralnego Zarządu Energetyki, Ministerstwa Poczt i Telegrafów lub Zakładu Osiedli Robotniczych. Odpowiednie wnioski muszą być uzgodnione z Centralnym Zarządem Energetyki, Ministerstwem Poczt i Telegrafów lub Zakładem Osiedli Robotniczych.
2. W oparciu o decyzję Przewodniczącego PKPG Minister Skarbu dokonuje stosownych przeniesień środków.

§ 4.

Przeniesienia środków w ramach tej samej Części Planu dokonuje bez ograniczeń Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego na wniosek właściwego inwestora centralnego.

§ 5.

Na podstawie upoważnienia § 7 pkt 4 Uchwały Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1949 r. o Planie Inwestycyjnym na rok 1950 Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego przelewa na inwestorów centralnych i naczelnych swoje uprawnienia przenoszenia środków inwestycyjnych (virement) w następującym zakresie:

a) inwestorzy centralni mają prawo przenoszenia, w ramach poszczególnych części Planu, środków inwestycyjnych, przeznaczonych na sfinansowanie tytułów oznaczonych w Planie Inwestycyjnym jako „Pozostałe".
W Części 18 przenoszenie to nie może przekraczać 50% sumy tytułu zmniejszonego przy zachowaniu podziału środków na rodzaje nakładów objętych tą częścią Planu. W innych koniecznych wypadkach przeniesienie środków w Części 18 może nastąpić wg przepisu § 4.
Upoważnienie Inwestorów Centralnych nie obejmuje przenoszenia środków z tytułów dotyczących inwestycji produkcyjnych, na tytuły obejmujące budownictwo mieszkaniowe względnie administracyjne przenoszenia takie są zastrzeżone Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.
Przenoszenie środków nielimitowanych leży w wyłącznej kompetencji Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.
b) inwestorzy centralni — po uzgodnieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego — mogą przekazać część przyznanych im uprawnień na inwestorów naczelnych.

§ 6.

Zmniejszenie środków inwestycyjnych przewidzianych na sfinansowanie tytułów zasadniczych, w których klauzulę wykonalności nadaje Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego, zastrzeżone jest Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego. Natomiast zwiększanie tytułów zasadniczych kosztem tytułów określonych w Planie jako „pozostałe" może być dokonane przez właściwego inwestora centralnego.

§ 7.

Tworzenie nowych tytułów zasadniczych na wniosek Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego należy do Rady Ministrów. Inwestorzy centralni mają prawo tworzyć nowe tytuły, jeżeli wartość kosztorysowa nie przekracza 20 mil. zł. Nowe tytuły określone w Planie jako „pozostałe" wartości kosztorysowej powyżej 20 mil. zł może tworzyć Przewodniczący PKPG. Tworzenie nowych paragrafów, rozdziałów i działów Planu zastrzeżone jest Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

§ 8.

a) przenoszenie środków inwestycyjnych pomiędzy poszczególnymi składnikami tytułu zasadniczego należy do właściwego inwestora centralnego.
b) przenoszenie środków inwestycyjnych pomiędzy poszczególnymi składnikami tytułu określonego w Planie jako „pozostałe" należy do właściwego inwestora naczelnego.

§ 9.

a) Jeżeli po wykonaniu zakreślonego daną częścią składową tytułu programu rzeczowego na rok 1950 pozostaje nadwyżka — zużycie tej nadwyżki na inne części składowe tego samego tytułu w ramach zatwierdzonej dokumentacji inwestycyjnej nie wymaga przeprowadzenia procedury virement (§ 8 b) i może być dokonane w drodze bezpośredniego porozumienia inwestora-dysponenta środków inwestycyjnych z oddziałem banku finansującego inwestycje.
b) Rozbicie ogółu środków danego tytułu pomiędzy poszczególne rodzaje robót i nakładów (układ poziomy str. 2 i 3 wniosku inwestycyjnego) nie jest wiążące i z tego powodu dokonywanie przerzutów pomiędzy poszczególnymi kwotami odpowiednich pozycji wniosku nie wymaga zachowania procedury virement i może być przeprowadzone w trybie omówionym w ust. a) niniejszego paragrafu.
Jednak w cz. 18 rozbicie to posiada charakter wiążący i wymaga zastosowania procedury virement zgodnie z § 8.

§ 10.

Zmiana nazwy inwestora lub zmiana jego działalności w zakresie tej samej władzy zwierzchniej nie wymaga przeprowadzenia virement. W takich przypadkach inwestor winien natychmiast wystąpić do Banku Inwestycyjnego o dokonanie odpowiedniej zmiany w kartotece Planu. O przeprowadzeniu zmiany Bank Inwestycyjny zawiadamia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

W razie zmian organizacyjnych właściwe Ministerstwo winno wystąpić w terminie 10 dni od daty zatwierdzenia reorganizacji do Przewodniczącego PKPG z wnioskiem ustalającym nowy podział limitów przystosowany do nowego schematu organizacyjnego.

Na podstawie powyższego wniosku Przewodniczący PKPG zleci Bankowi Inwestycyjnemu dokonanie odpowiednich zmian w Planie Wykonawczym.

Rozdział II.

Włączanie środków nielimitowanych do Planu.

§ 11.

Zgodnie z § 6 Uchwały Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1949 r. o Planie Inwestycyjnym na rok 1950 Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego upoważniony jest do włączenia do Planu Inwestycyjnego na rok 1950 w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1950 r.:

a) inwestycji związków samorządu terytorialnego, instytucji i przedsiębiorstw samorządowych ze środków własnych lub ze środków Samorządowego Funduszu Wyrównawczego — na wniosek właściwego Ministra w porozumieniu z Kancelarią Rady Państwa;

b) inwestycji central spółdzielczo-państwowych i spółdzielni ze środków własnych na wniosek właściwego Ministra;

c) inwestycji ze środków Naczelnej Rady Odbudowy Warszawy;

d) inwestycji organizacji społecznych i zawodowych z ich środków własnych na wniosek Prezydium Rady Ministrów;

e) inwestycji samorządu gospodarczego z jego środków własnych;

f) inwestycji podjętych przez inwestorów z sum otrzymanych z tytułu odszkodowań wypłaconych przez Zakłady Ubezpieczeń oraz z tytułu odszkodowań za szkody górnicze;

g) inwestycji ze środków adiacentów;

h) innych środków, jeżeli ich użycie na cele inwestycyjne oparte jest na szczególnych przepisach.

Przed włączeniem środków Przewodniczący PKPG zasięgnie opinii Ministra Skarbu co do realności akumulacji zgłoszonych środków nielimitowanych.

Wniosek o włączenie będzie rozpatrywany tylko wtedy, gdy inwestor udowodni, że dysponuje odpowiednimi środkami, wykaże źródło ich pochodzenia i zapewni realizację inwestycji w terminie przewidzianym na wykorzystanie środków Planu Inwestycyjnego na rok 1950.

Wnioski o włączenie środków nielimitowanych związków i przedsiębiorstw samorządu terytorialnego muszą ponadto uzyskać opinię właściwego Biura Regionalnego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz posiadać pełny program sfinansowania inwestycji aż do jej zakończenia.

Rozdział III.

Technika dokonywania przeniesień.

§ 12.

Przeniesienia limitów lub ich części (virement) dokonuje Bank Inwestycyjny na podstawie zlecenia kompetentnej władzy. Zwiększenie limitu w trybie virement może nastąpić dopiero po dokonaniu odpowiedniego zmniejszenia limitu przez oddział banku właściwy dla inwestora, którego limit ulega zmniejszeniu. Niedopuszczalne jest zmniejszenie limitów już prawie zaangażowanych przez zawarcie umów, albo wydanie zleceń i zamówień.

§ 13.

Ustala się następującą technikę manipulacji związanej z przenoszeniem kredytów przewidzianych w Planie Inwestycyjnym:

a) Osoby, działające w zakresie posiadanych uprawnień do przeprowadzania virement (§ 1, 3, 4, 5, 6, 8) udzielać będą Bankowi Inwestycyjnemu odnośnych dyspozycji w 4-ch egzemplarzach.

b) Bank Inwestycyjny potwierdzać będzie przyjęcie powyższych dyspozycji do wiadomości i wykonania na otrzymanych egzemplarzach, z których jeden przeznaczony jest do zwrotu dysponentowi, drugi dla Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, trzeci i czwarty dla Banku.

c) Manipulacja związana z przenoszeniem limitów przewidzianych w Planie Inwestycyjnym dokonywana będzie za pomocą formularzy wg wzoru załączonego do niniejszego Zarządzenia.

§ 14.

Bank Inwestycyjny prowadzić będzie centralną szczegółową ewidencję finansową Planu Inwestycyjnego z obowiązkiem sukcesywnej jego aktualizacji w miarę dokonywanych przeniesień i włączeń środków.

§ 15.

Inwestorzy centralni wydadzą zarządzenia przewidziane w pkt. 5 b niniejszego Zarządzenia w terminie do dnia 31 stycznia 1950 r.

§ 16.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 21 stycznia 1950 r.

Za Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego
(—) Dr St. Jędrychowski
Minister

Minister Skarbu
(—) K. Dąbrowski

„AKCJA P — B"

W dniu 23 listopada ub.r. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego zarządził, co następuje:

„Zlecam Biuru Organizacji Rachunkowości nadzór, koordynację i instruktaż w zakresie prac związanych ze sporządzeniem zamknięć rachunkowych za r. 1949 oraz z wprowadzeniem w życie nowych branżowych planów kont w przedsiębiorstwach państwowych i państwowo-spółdzielczych podległych Ministerstwom: Górnictwa i Energetyki, Przemysłu Ciężkiego, Przemysłu Lekkiego, Przemysłu Spożywczego i Rolnego, Handlu Wewnętrznego i Handlu Zagranicznego. Prace powyższe będą ujęte przez Biuro w plan i harmonogram szczegółowy po uzgodnieniu z Ministerstwami resortowymi i podległymi im jednostkami. Ostatecznie ustalony plan i harmonogram prac B. O. R. przedłoży Departamentowi Finansowemu PKPG do zatwierdzenia".

Zarządzenie powyższe otwiera nowy etap — wcielania w życie reformy rachunkowości przedsiębiorstw uspołecznionych, której celem ostatecznym jest przejście na pełny rozrachunek gospodarczy nie tylko poszczególnych przedsiębiorstw, ale oddzielnych zakładów i ich wydziałów. Jest ono jednocześnie zamknięciem okresu poprzedzającego realizację reform finansowych i rachunkowych w pierwszym roku planu 6-letniego. Okres ten — obejmujący większą część r. 1949 — poświęcony był opracowaniu zasad tych reform, ich wszechstronnemu przedyskutowaniu, zapoznaniu z nimi tysięcznych rzesz fachowców poprzez kursy i czasopisma fachowe oraz wydawnictwa specjalne w postaci ogólnych i szczegółowych komentarzy, zbiorów przykładów i ćwiczeń itp.

Przejście na nowe plany kont, choć zostało wszechstronnie przygotowane, choć opiera się na poważnym postępie dającym się stwierdzić w zakresie: kwalifikacji zawodowych personelu działów rachunkowo-finansowych, poziomu rachunkowości oraz jakości i terminowości sprawozdań okresowych, może się wiązać w pierwszym etapie z trudnościami w tych przedsiębiorstwach, które mimo wysiłków nie zdołały jeszcze osiągnąć właściwego stanu organizacji finansowo-rachunkowej.

Trudności te będą przede wszystkim wynikały z konieczności:

a) przekształcenie bilansu zamknięcia, opartego na poprzednim planie kont, na bilans dostosowany do nowego planu,

b) „oczyszczenie" bilansu z pozycji nieuzgodnionych rozrachunków, nierozliczonych strat i zysków nadzwyczajnych itp., a omówionych szczegółowo w instrukcji bilansowej za r. 1949,

c) wykonania prac bilansowych w wyznaczonym terminie,

d) niedopuszczenia do powstania zaległości w bieżącym księgowaniu operacji roku 1950 według nowych zasad.

Musiała więc nastąpić — wobec ogromnego zasięgu i wielkiej doniosłości zagadnień — mobilizacja całego państwowego aparatu finansowo-rachunkowego przez: włączenie do akcji wszystkich ośrodków dyspozycji finansowo - rachunkowych, postawienie samej akcji w rzędzie zagadnień czołowych i powołanie we wszystkich resortach i jednostkach narzędnych pełnomocników o szerokich kompetencjach i sprecyzowanej odpowiedzialności za terminowe i prawidłowe wykonanie prac.

Przytoczone zatem na początku zarządzenie Przewodniczącego PKPG ujmuje tylko jeden z odcinków akcji, mianowicie odcinek zlecony Biuru Organizacji Rachunkowości. BOR stawia do dyspozycji akcji P—B (plan kont — bilans) cały swój zorganizowany w 1949 r. aparat wykonawczy zarówno w Centrali w Warszawie, jak w ekspozyturach. Przejmując funkcje nadzorujące, kontrolujące i instrukcyjne w akcji P—B, Biuro ma za zadanie wszelkimi dostępnymi środkami ułatwić wykonanie zadań przedsiębiorstwom i zakładom bilansującym oraz wszystkim pełnomocnikom, z którymi pozostaje w stałym kontakcie.

W tym celu uruchomione zostały ekipy rzeczoznawców, pracujące na terenie przedsiębiorstw stworzone ośrodki konsultacyjne i łącznikowe, zorganizowane działy informacji itp. Wszelkie sprawy, wiążące się z akcją, ujmowane są przez biuro w specjalnych komunikatach, poza tym zaś przewidziane jest publikowanie ważniejszych materiałów z zakresu akcji, posiadających znaczenie dla wszystkich zainteresowanych czynników. Z pomocy BOR pośredniej czy bezpośredniej mogą korzystać wszystkie zainteresowane komórki państwowego aparatu przemysłowego i handlowego.

W chwili obecnej dobiega końca ustalanie stanu faktycznego w zakresie wykonanych prac przygotowawczych do bilansu i wprowadzenia nowego jpk w życie. Ankieta gromadzona wg jednolitego wzoru przez pełnomocników akcji P—B pozwala ustalić w zasadniczych liniach te elementy, które decydują o kierunkach i charakterze akcji, jaka ma być w poszczególnych grupach przedsiębiorstw i oddzielnych przedsiebiorstwach zastosowana.

Przedsiębiorstwa, które dotychczas nie wypełniły ankiety winny to wykonać we własnym interesie jak najszybciej. Wyniki ankiety będą podstawą do zrealizowania zarządzenia przewodniczącego PKPG w zakresie planów i terminarzy prac.

Pierwsze tygodnie akcji P—B pozwoliły już na stwierdzenie, że szereg wielkich działów przemysłu bez trudności i w terminie samodzielnie wykona zadania związane z bilansem rocznym i wprowadzeniem jpk w życie. W innych — akcja pełnomocników i BOR będzie musiała przebiegać intensywnie, aby rozwiązać różnorodne trudności, poczynając od braku fachowego personelu w poszczególnych zakładach pracy. Będą wreszcie niewątpliwie sporadyczne wypadki, w których dotrzymanie terminów sprawozdawczych będzie możliwe tylko przez zastosowanie środków nadzwyczajnych ze strony właściwych czynników.

Biuro Organizacji Rachunkowości nie będzie podejmowało czynności techniczno-wykonawczych w zakresie prac bilansowych i wprowadzania planów kont na terenie poszczególnych przedsiębiorstw. Przeprowadzenie tych prac w sposób właściwy i terminowy pozostaje jako obowiązek odnośnych jednostek operatywnych.

W tej dziedzinie zanotować należy coraz szerzej realizowane współzawodnictwo pracy, inicjowane przez pracowników działów finansowo-rachunkowych. Współzawodnictwo zgłaszane spontanicznie przez personel poszczególnych przedsiębiorstw czy ich zespołów, prowadzą bezpośrednio do skrócenia terminów sprawozdawczych, wyrabiania zaległości, podniesienia jakości i wydajności pracy, są zatem najlepszymi gwarantami dźwignięcia rachunkowości na wyższy poziom, stworzenia z niej podstawowego narzędzia

gospodarki planowej. Świadczą one jednocześnie o tym, że współzawodnictwo i racjonalizatorstwo zapoczątkowane przez masy robotnicze, przenikają coraz silniej do działów rachunkowo-finansowych, dając w rezultacie poważne osiągnięcia praktyczne.

Poniżej przytoczone zostają najważniejsze dane z zakresu dotychczasowego przebiegu akcji P—B, zaczerpnięte z okólników, instrukcji i wyjaśnień Biura Organizacji Rachunkowości.

ORGANIZACJA AKCJI.

Dla zapewnienia jednolitego kierownictwa w realizowaniu zadań, wynikających w Akcji „P—B", została powołana w ramach Biura Organizacji Rachunkowości w Warszawie Centralna Komórka Akcji „P—B". Komórka ta składa się z 4-ch zespołów roboczych:

A — organizacyjno-operacyjnego,
B — łącznikowego,
C — konsultacyjnego,
D — sekretariatu.

W ramach zespołu łącznikowego wyznaczeni zostali łącznicy dla poszczególnych Ministerstw.

Centralnej Komórce Akcji „P—B" podporządkowane są zespoły terenowe Akcji „P—B", działające w siedzibach Ekspozytur BOR'u o następującym zasięgu terytorialnym:

Ekspozytura BOR	Teren działalności			
	województwo		z włączeniem	
		z wyłączeniem powiatu	powiatu	z województwa
Gdynia, Pułaskiego 6	gdańskie	—	chojnickiego	pomorskiego
Łódź, Daszyńskiego 20	łódzkie pomorskie	chojnickiego	częstochowskiego kaliskiego tureckiego	kieleckiego poznańskiego "
Katowice, Bratków 10	śląsko-dąbr. dolnośląskie poznańskie	kaliskiego tureckiego	bialskiego (k/Bielska)	krakowskiego
Kraków, Szpitalna 15	krakowskie rzeszowskie kieleckie lubelskie	bialskiego (k/Bielska) częstochowskiego siedleckiego bialskiego łukowskiego radzyńskiego		
Szczecin, Karłowicza 57 (prof. Feige-Górski)	szczecińskie			
Warszawa, Mazowiecka 11	m. Warszawa warszawskie białostockie olsztyńskie		siedleckiego bialskiego radzyńskiego łukowskiego	lubelskiego " " "

Organizacja pracy BOR'u w ramach Akcji „P-B" przebiega w dwóch przekrojach:

a) resortowym,
b) terenowym.

Przekrój resortowy jest dominujący dla prac Centralnej Komórki Akcji „B-P" i znajduje swój wyraz w powołaniu i działaniu zespołu łącznikowego.

Terenowym przedłużeniem tego przekroju organizacyjnego jest stosowanie systemu opiekuństwa branżowego przez poszczególne Ekspozytury BOR'u.

System opiekuństwa branżowego polega na tym, że dla poszczególnych naczelnych jednostek branżowych (C. Z., C. H., Dyr. branżowe) wyznacza się z reguły jedną Ekspozyturę opiekuńczą.

Nie oznacza to jednak, by Ekspozytura opiekuńcza w pracy operacyjnej terenowej obejmowała swoim zasięgiem wszystkie jednostki bilansujące, podległe danej naczelnej jednostce branżowej, bez względu na ich geograficzne położenie.

Zasadnicza praca Ekspozytury przebiega w przekroju geograficznym, obejmując wg wyznaczonego zasięgu terytorialnego wszystkie jednostki objęte Akcją „P-B" bez względu na przynależność resortową.

Przytoczone założenia organizacji prac w ramach Akcji „P-B" wyznaczają równocześnie powiązanie między poszczególnymi ogniwami organizacyjnymi Akcji „P-B" resortów i BOR'u.

Powiązania te mają następujący przebieg:

na szczeblu	zakres BOR'u	zakres Ministerstw resort.
Ministerstw	Łącznicy CentralnejKomórki	Pełnomocnicy Akcji „P-B“ Ministerstw
C. Z. P. i równorzędnych	Opiekunowie z ramienia Ekspozytur	Pełnomocnicy naczelnej jednostki branżowej
Jednostek bilansujących	Rzeczoznawcy	Pełnomocnik terenowy jednostki branż. wzgl. główny księgowy

Realizacja postawionych zadań następuje głównie w formie:

a) interwencji, mających na celu ułatwienie prac bilansowych właściwym jednostkom,

b) porad w zakresie zorganizowania prac, związanych z zamknięciami rachunkowymi i otwarciem kont na r. 1950,

c) porad, mających na celu usunięcie wątpliwości odnośnie księgowania pewnych transakcji. Porady te udzielone będą przez:

1) uruchomione przy Ekspozyturach komórki konsultacyjne, których zadaniem jest bezzwłoczne udzielenie pisemnych, telefonicznych itp. odpowiedzi oraz

2) terenowe zespoły rzeczoznawców, odwiedzających jednostki bilansujące w ich siedzibie.

Kierownictwo Akcji „B-P“ komunikuje się z jednostkami współpracującymi przy pomocy wytycznych i komunikatów.

* * *

Pełnomocnicy Akcji „P-B“ działają na szczeblu:

a) Ministerstw,

b) Centralnych Zarządów, Central Handlowych, Zjednoczeń i Dyrekcji branżowych, przy czym w razie potrzeby mogą być powołani terenowi pełnomocnicy, którzy kierują pracami szeregu zakładów samodzielnie bilansujących.

W jednostkach samodzielnie bilansujących funkcje pełnomocników pełnią z reguły główni księgowi.

Główni księgowi jednostek samodzielnie bilansujących ustalają do dnia 31. 1. 1950 r. terminarz prac przy sporządzaniu zamknięć rachunkowych za r. 1949 wg rozesłanego wzorca.

Ciąży na nich również obowiązek cotygodniowego składania, począwszy od 11. 2. 50 r., raportów według wzoru „P“ (p. dalej).

Raport „P“ sporządza się i wysyła w każdą sobotę za tydzień sprawozdawczy.

Pełnomocnicy (na szczeblu C. Z. lub C. H.) na podstawie raportów „P“, otrzymanych od głównych księgowych, sporządzają w terminie do soboty tygodnia następnego po tygodniu sprawozdawczym zestawienie zbiorcze. Zestawienia te wykonane zostaną po raz pierwszy na dzień 18. 2. 1950 r.

Zestawienia zbiorcze będą przekazywane:

1 egz. Ministerstwu Resortowemu,

1 egz. Centralnej Komórce Akcji „P-B“ przy Biurze Organizacji Rachunkowości, Warszawa, Mazowiecka 11.

WYTYCZNE
w zakresie organizacji prac związanych z sporządzaniem zamknięć rachunkowych.

Terminowe sporządzenie prawidłowego rocznego zamknięcia rachunkowego uzależnione jest przede wszystkim od techniki organizacji prac bilansowych.

Celem uniknięcia błędów, które w przeszłości były przyczyną opóźnień, należy poddać analizie całość prac koniecznych dla sporządzenia zamknięcia rachunkowego.

Dla usunięcia hamujących tok prac bilansowych wątpliwości, dotyczących przebiegu niektórych księgowań, związanych z zamknięciami rachunkowymi i przekształceniem bilansu do potrzeb nowego planu kont, uruchomione zostały przy Ekspozyturach BOR'u w ramach Akcji „P-B“ komórki konsultacyjne, których zadaniem jest bezzwłoczne udzielanie informacji tego typu.

Napotykane przeszkody natury technicznej i organizacyjnej powodowane są przyczynami: a) zewnętrznymi i b) wewnętrznymi.

a) Przyczyny zewnętrzne, opóźniające i dezorganizujące prace bilansowe — to przede wszystkim: brak wyciągów kontowych wzgl. potwierdzeń zgodności sald od kontrahentów, brak cen niektórych artykułów, brak decyzji odnośnie przeksięgowania pewnych pozycji wątpliwych itp. W przypadkach tego rodzaju organy Akcji „P-B“ w miarę swoich możliwości interweniować będą celem uzyskania potrzebnego materiału lub decyzji. Pamiętać jednak trzeba, że wymagając od kontrahentów niezwłocznego sprawdzania wzgl. nadsyłania wyciągów, także w własnym zakresie należy uczynić zadość tym postulatom, przystępując natychmiast do sprawdzenia otrzymanych materiałów i powiadamiając w terminie najkrótszym stronę przeciwną o wyniku.

b) Przyczyny wewnętrzne, wpływające ujemnie na tempo prac bilansowych, to zazwyczaj: szczupłość personelu, niska przeciętna kwalifikacji, brak maszyn do liczenia itp.

Dobra i zgóry zaplanowana organizacja pracy, oparta o podział czynności w czasie i wg trudności, przydzielenie pracy odpowiednim pracownikom oraz związane z tym ustalenie zakresów odpowiedzialności za pewne zasięgi prac, mogą wyeliminować, względnie poważnie zredukować wpływ przeszkód wewnętrznych.

Dla tego celu konieczne jest:

a) poddanie bliższej analizie prac, związanych z sporządzeniem bilansu,

b) dokonanie „przeglądu“ personelu stale i przejściowo stojącego do dyspozycji dla prac nad zamknięciami rachunkowymi pod względem jego liczebności i kwalifikacji,

c) ustalenie stanu posiadania maszyn do liczenia (arytmometry, maszyny do dodawania z taśmą, bez taśmy itp.),

d) przeprowadzenie racjonalnego podziału prac pomiędzy pracowników wzgl. zespoły robocze.

Wśród prac bilansowych rozróżnić można:

prace rachmistrzowskie proste, wymagające umiejętności dokładnego wykonywania podstawowych dzia-

łań arytmetycznych (dodawanie, odejmowanie, mnożenie, dzielenie); zaliczyć tu można przykładowo takie czynności, jak ustalenie wartości remanentów kl. 3, kl. 8 itp.,

prace rachmistrzowskie trudniejsze, wymagające oprócz w/w umiejętności pewnej orientacji, możliwej do nabycia po kilkudniowej praktyce (np. obliczanie umorzeń, uzgadnianie kartotek i spisów inwentarzowych itp.),

prace pomocniczo-księgowe, wymagające znajomości sposobu przechowywania dokumentów i zasad prowadzenia księgowości pomocniczych (np. kontokorentu); zaliczyć tu można: uzgadnianie kont na podstawie wyciągów, sporządzanie wyciągów, uzgadnianie obrotów,

prace księgowe związane z podejmowaniem decyzji (kwalifikacja dokumentów).

Dla przeprowadzenia racjonalnego podziału prac i ich organizacji należy przede wszystkim:

a) dokonać spisu czynności koniecznych dla sporządzenia zamknięcia rachunkowego,

b) podzielić czynności na pewne zasięgi rzeczowe (np. w zakresie majątku trwałego, kosztów własnych, księgowości finansowej itp.),

c) planowo rozmieścić ugrupowane zespołami czynności w czasie w taki sposób, aby dotrzymany był wyznaczony przez władze nadrzędne termin złożenia bilansów,

d) dać pierwszeństwo w kolejności prac tym czynnościom, które nie dotyczą bezpośrednio bilansu, lecz warunkują wykonanie dalszych czynności przez inne zespoły (np. obliczenie umorzeń i zamknięcie kl. 4 warunkuje sporządzenie rocznego arkusza rozliczeniowego kosztów itp.)
Przykładowy terminarz rozłożenia prac w czasie, który sporządzić można zarówno w postaci kalendarza prac, jak i wykresów graficznych (harmonogramów, wykresów Gantt'a itp.) (przytoczono obok i na str. 20),

e) zakwalifikować czynności, przydzielone danym zespołom, do grup w zależności od trudności prac (por. wyżej).
Po dokonaniu podziału czynności wg. zasięgów, trudności i w czasie należy:

f) zakwalifikować personel do tychże grup (trudności), uwzględniając możliwości przejściowego wykorzystania personelu innych działów (np. rachuby płac) oraz przenoszenia pracowników w miarę potrzeb z jednego zespołu (zasięgu) do drugiego, do prac tego samego stopnia trudności,

g) postawić na czele zespołów pracowników bardziej doświadczonych,

h) zaznajomić ich z ogólnym kalendarzem prac; celowe okazać się tu może sporządzenie bardziej szczegółowego, oddzielnego dla każdego zespołu, kalendarza prac,

i) dokonywać bieżąco kontroli realizacji planu prac przez odpowiednio zorganizowaną sprawozdawczość wewnętrzną; najbardziej celowy może okazać się tu system dziennych raportów składanych przez pracowników odpowiedzialnych za prace zespołu,

j) ustalić podstawy najracjonalniejszego przydziału maszyn do liczenia odpowiednim zespołom (np. maszyny do dodawania i odejmowania przydzielić należy dla wyprowadzenia obrotów, wyciągania sald, uzgadniania obrotów; maszyny do mnożenia i dzielenia zastosować dla wyceny remanentów, obliczania umorzeń itp.),

k) wprowadzić jako urządzenie pomocnicze wzory formularzy roboczych dla prac w zakresie pewnych grup,

l) uzgadniać możliwie bieżąco wzgl. dbać o zgodność obrotów.

Przestrzegając tych zasad uzyska się warunki, zapewniające sprawny przebieg prac bilansowych i ich terminowe zakończenie.

WZOROWY HARMONOGRAM PRAC
nad zamknięciem rachunkowym w (przemyśle)

Dział	Nr kolejny czynności	Czynność	Data rozpoczęcia	Data ukończenia
Maj. trwały	1	Uzgodnienie stanu i ustalenie wartości książkowej obiektów już objętych inwentarzem i nowoujawnionych, po uwzględnieniu ruchu, który miał miejsce po dacie sprawdzenia inwentaryzacji z natury	14. I.	28. I.
	2	Obliczenie umorzeń grupowych	20. I.	2. II.
	3	Uzgodnienie i ustalenie wartości kapitalnych robót gotowych i w toku, wykonywanych przez obcych, figurujących na 03	2 II.	22. II.
	4	Wprowadzenie wartości umorzeń na karty obiektów (księgi inwentarzowe)	12. II.	8. III.
	5	Ustalenie wartości robót kapitalnych wykonywanych we własnym zakresie	22. II.	28. II.
	6	Eliminacja przedmiotów nie podlegających ewidencji w kl. 0 nowego JPK i sporządzenie załączników do bilansu w sposób umożliwiający przejście na nowy JPK	2. III.	26. III.
Ks. materiałowa	7	Wycena narzędzi i opakowań	14. I.	30. I.
	8	Wycena dowodów pobrania materiałów (kwity rozchodowe) za grudzień 49 r. i ewent. uprzednio nierozliczonych	14. I.	26. I.
	9	Rozliczenie i wniesienie do kartotek nie wycenionych dotychczas przychodów z r. 1949 na podstawie faktur lub dowodów wewnętrznych	14. I.	4. III.

Dział	Nr kolejny czynności	Czynność	Data rozpoczęcia	Data ukończenia
	10	Uzgodnienie kartotek ze spisami inwentarzowymi i wyprowadzenie różnic ilościowych i wartościowych	28. I.	8 III.
	11	Przeszacowanie	22. II.	8. III.
	12	Uzgodnienie obrotówki z kartoteką ilościowo-wartościową	26.	14. III.
	13	Ułożenie kartoteki i sporządzenie załączników w sposób umożliwiający przejście na nowy JPK	6. III.	24 III.
Koszty własne	14	Sporządzenie rocznego arkusza rozliczeniowego	4. II.	18. II.
	15	Skalkulowanie robót kapitalnych wykonanych we własnym zakresie	20. II.	26. II.
	16	Uzgodnienie stanu i skalkulowanie kosztu wł. wyrobów gotow., półgot. i robót w toku	24. II.	10. III.
	17	Ułożenie kartoteki i sporządzenie załącznika do bilansu w sposób umożliwiający przejście na nowy JPK	6. III.	24. III.
Ks. finans.	18	Zamknięcie klasy 4	14. I.	4. II.
	19	Uzgodnienie kont finans. oprócz dostawców i odbiorców (rozlicz. z pracownikami, bankami, Ub. Społ., Urzędem Rewiz. etc)	18. I.	4. II.
	20	Uzupełnienie i uzgodnienie księgowań kl. 9	22. I.	6. II.
	21	Uzgodnienie kont dostawców i odbiorców	2. II.	4. III.
	22	Przeksięgowania związane z zamknięciem rocznym (Instr. Bilans.)	26. II.	6. III.
	23	Bieżące i ostateczne uzgodnienie obrotów i sald	przez cały czas bieżące uzgadnianie 8 III.	18. III.
	24	Sporządzenie bilansu	20. III.	24. III.
	25	Sporządzenie załączników w sposób umożliwiający przejście na nowy JPK	12. III.	24. III.

UWAGA:

Księgowość finansowa, oprócz w/w czynności, dokonuje odpowiednich zapisów przeciwstawnych do księgowań, przeprowadzonych przez księgowości pomocnicze; wydzielona księgowość działalności pozazakładowej dostosować winna tok swoich prac do terminu podanych dla działów kosztów własnych.

WYJAŚNIENIA
do wzoru „Raport tygodniowy (P)".

Raport dla każdej jednostki samodzielnie bilansującej wypełniony jest w 2-ch egzemplarzach, z których:

1 — otrzymuje jednostka nadrzędna,

2 — otrzymuje terenowo właściwa Ekspozytura BOR'u.

Klucz oznaczenia czynności:

RAPORT TYGODNIOWY (P)

Za okres od .... do ....

ze stanu prac bilansowych w jednostce..................

pełnomocnik .... rzeczoznawca ....

Czynność Dział	Czynność Nr	Tpl	Stan	Tzr	Uwagi
0	1				
	2				
	3				
1	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
2	1				
	2				
	3				
3	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
Ogółem		—		—	

Uwagi:

Wymagana pomoc:

....
podpis

Dział	Nr	Nazwa czynności
0	1	obliczenie umorzeń
	2	uporządkowanie kartoteki majątku trwałego
	3	rozliczenie inwestycji
1	1	rozliczenie przychodów z r. 1949
	2	uzgodnienie stanów kl. 3
	3	wycena remanentów kl. 3
	4	wycena narzędzi i opakowań
	5	rozliczenie różnic ilościowych i wartościowych
2	1	sporządzenie rocznego arkusza rozliczeniowego
	2	wycena wyrobów gotowych
	3	uzgodnienie stanu i wycena wyrobów półgotowych i robót w toku
3	1	uzgodnienie sald kont ogólnych (bez grup 13, 14)
	2	uzgodnienie sald grupy 13
	3	uzgodnienie sald grupy 14
	4	uzgodnienie obrotów
	5	księgowanie transakcji zamknięciowych.

W kolumnie Tpl (Termin planowany) wstawić należy termin zakończenia czynności, wynikający z przyjętego harmonogramu (terminarza, kalendarza) prac bilansowych.

W kolumnie „Stan" wstawić należy procent, charakteryzujący stopień zaawansowania prac przy danej czynności.

W kolumnie Tzr (Termin zrewidowany) podać należy, na podstawie aktualnego stanu prac, datę przypuszczalnego ukończenia czynności.

W pozycji „Ogółem" wykazać należy jedną liczbę procentową stan zaawansowania prac bilansowych;

dla orientacji podaje się przykładowo „wagę" poszczególnych prac dla przeciętnego przedsiębiorstwa przemysłowego:

zakres pracy	waga
Klasa 0	10
„ 3	25
„ 8	10
„ 1	30
arkusz	10
inne	10
uzgodn. obrotów	5
	100

W pozycji „Uwagi" podać należy datę i czas trwania konsultacji rzeczoznawcy BOR'u. o ile konsultacja taka miała miejsce w tygodniu sprawozdawczym.

W pozycji „Wymagana pomoc" wskazać należy na rodzaj potrzebnej pomocy.

Otwarcie ksiąg w r. 1950.

Wprowadzenie w życie nowego planu kont wiąże się z wykonaniem szeregu czynności dodatkowych w stosunku do normalnego otwarcia ksiąg. Wynika to z odmienności rozwiązań nowego planu w zakresie księgowań i ich techniki wprowadzenia znormalizowanych druków itp.

Poniżej przytacza się podstawowe czynności, konieczne dla sprawnego funkcjonowania księgowości.

Ustalić, w oparciu o zatwierdzony branżowy plan kont, wykaz potrzebnych kont.

Powziąć decyzję odnośnie sposobu prowadzenia księgowości w zakresie działalności pozazakładowej. Akcji Socjalnej itd. (wydzielona, niewydzielona).

Dokonać wyboru druków i rejestrów faktur (por. Biuletyn Finansowy Nr 9/49, 10/49 i 1/50).

Ustalić powiązanie wzajemne kont syntetycznych i ewidencyj szczegółowych, analitycznych (kolejność księgowania, terminy uzgadniania itp.).

Założyć kartoteki finansowe oraz rejestr kont.

Sporządzić wykaz kart kontowych z lat ubiegłych, przeniesionych do nowej kartoteki analitycznej, celem umożliwienia wykrycia ew. niezgodności w danych za lata ubiegłe.

Ustalić klasyfikację kartoteki majątku trwałego, sporządzić karty przewodnie.

Ułożyć tabele amortyzacyjne dla comiesięcznego obliczenia umorzeń (patrz wzór przykładowy obok).

Ustalić zaszeregowanie materiałów i wyrobów do właściwych grup kl. 3 i 9; jeżeli nie zostały wprowadzone jednolite zasady branżowe, oparte na indeksach materiałowych.

Ustalić wykaz cen materiałów na podstawie katalogów wzgl. faktur właściwych Central Zbytu lub innych źródeł.

Przygotować wykazy, umożliwiające obliczenie wartości zużycia przedmiotów nietrwałych i opakowań zwrotnych na zasadzie wytycznych, zawartych w komentarzu do J. P. K. W wykazach tych uwzględnić należy okres i miejsce użytkowania przedmiotów.

Ustalić koszty planowane wytworzenia dla bieżącego prowadzenia kl. 8.

Przykład tabeli amortyzacyjnej

Zakład ....

Poz.	Treść	Wartość środków trwałych na początek okresu	Zmiana wartości środków trwałych w ciągu okresu: zwiększenia	zmniejszenia	Wartość środków trwałych na koniec okresu (3+4—5)	Obliczenie wartości obiektów: całkow. nie użytkow.	częściowo nieużytk.	Wartość obiektów eksploat. 6—(7+8)	Obliczenie wartości obiektów zamortyzow. gosp. czynnych	Wartość obiektów amortyz. bilansowo 10—9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Wydział									
a	Maszyny	100.000	10.000	5.000	105.000	9.000	1.000	95.000	15.000	80.000
b	Budynki									
c	Urządzenia									

Stopa umorzeń %	Amortyzacja: zalicz. w ciężar kosztów poz. 9×% z poz. 12 / 100 (Dt 475 — Ct 187/1)	bilansowa poz. 11×% z poz. 12 / 100 (Dt 082 — Ct 070/1)
12	13	14
10	9.500	8.000

Wyjaśnienie:

Poz. 3, 4, 5 i 6 powinny być zgodne z zapisami kartoteki środków trwałych.

Poz. 7 i 8 — podstawą do eliminowania wartości tych obiektów z tabeli winny być raporty zakładów wzgl. wydziałów o nieużytkowaniu obiektów; w poz. 8 za każdy miesiąc nieużytkowania wpisuje się 1/12 wartości początkowej obiektu.

Uwaga: Jako planowane koszty wytworzenia wyrobów przyjąć należy zasadniczo:

a) wartości wprowadzone we wzorze Nr PF 9 planu na rok 1950, pomniejszone o planowane koszty zbytu. Tam gdzie brak tego rodzaju danych, możliwe jest m. i. stosowanie kosztów planowanych w wysokości:

b) sumy kosztów bezpośrednich (w kwocie wynikającej z kalkulacji wstępnej) i wydziałowych, zgodnie z narzutami wyprowadzonymi w arkuszu planowanym (załącznik do planu przemysłowo-finansowego).

c) sumy kosztów bezpośrednich (w kwocie wynikającej z kalkulacji wstępnej) i wydziałowych, zgodnie z narzutami wyprowadzonymi w arkuszu za ostatni kwartał.

W przypadku nie powtarzającej się produkcji. lub tak dużego asortymentu artykułów, że ustalenie kosztu planowanego każdego z nich wymagałoby znacznego nakładu pracy, **możliwe** jest, **za zgodą władz nadrzędnych**, stosowanie jako kosztów planowanych:

d) sumy kosztów bezpośrednich — w wysokości rzeczywiście poniesionej, i wydziałowych — w wysokości planowanego narzutu,

e) planowanych narzutów z tytułu robocizny bezpośredniej i kosztów wydziałowych, doliczanych w stosunku do rzeczywiście przepracowanej ilości roboczogodzin.

Przeanalizować i ustalić obieg dokumentów z punktu widzenia jego przydatności dla potrzeb księgowości pomocniczych, kartotek analitycznych itp

Dokonywać w pierwszym okresie kwalifikację dokumentów zespołowo.

MATERIAŁY DYSKUSYJNE

Rejestry zakupów i faktur

Publikowane w „Biuletynie Finansowym (Nr 10)" dwa warianty rejestrów zakupów i faktur zostały rozpracowane w ramach prac koncepcyjnych Biura Studiów Biura Organizacji Rachunkowości i stanowiły, jak we wprowadzeniu do nich podkreślono, próbę przykładowego rozwiązania bieżącej ewidencji przychodu materiałów i towarów oraz bieżącego rozliczania faktur, w myśl zasad ustalonych dla pdgr. 301 obowiązującego J. P. K.

Daliśmy ponadto wyraz przypuszczeniu, iż wobec braku, w dziedzinie r e j e s t r o w e g o ujęcia obrotu materiałowo-towarowego oraz obrotu fakturowego odpowiedniej tradycji i doświadczenia liczyć się należy z tym, iż praktyka najbliższego okresu wniesie niewątpliwie w tej dziedzinie cały szereg nowych wariantów, zróżniczkowanych co do sposobów i metod pracy, a jednolitych co do celów i przeznaczenia.

Realne spełnienie wypowiedzianych oczekiwań stanowią dwa dalsze typy rejestrów nadesłane przez rachunkowców z terenu.

Ogłaszając te rejestry w ramach cyklu publikacji, mających na celu zaznajomienie rachunkowców w terenie z wzorcowymi rozwiązaniami w zakresie pomocniczych urządzeń księgowych zaznaczamy równocześnie, że w obecnej fazie świadomie rezygnujemy z sformułowania szczegółowej o c e n y w odniesieniu do poszczególnych wariantów. Sam fakt publikowania różnorodnych koncepcji w zakresie rejestrów świadczy zarówno o wielorakości możliwych w praktyce i teorii rozwiązań, jak też o tym, że rozwiązania te zostały uprzednio szczegółowo zbadane, co do ich formalnej i rzeczowej zgodności, z założeniami, obowiązującymi w zakresie księgowego mechanizmu gr. 30 J. P. K. Wydaje się natomiast słuszne, by szczegółową analizę i krytyczną ocenę poszczególnych rozwiązań odroczyć do czasu kiedy zastosowanie tych wariantów w codziennej praktyce komórek rachunkowych zakładów i przedsiębiorstw ocenę tego rodzaju w pełni umożliwi.

Należałoby w zakończeniu stwierdzić, iż dotychczas publikowane warianty rejestrów nie dotyczą obrotu towarowego i fakturowego przedsiębiorstw h a n d l o w y c h. Na okoliczność tę składa się szereg przyczyn, jeśli chodzi o próby koncepcyjnego rozwiązania tego zagadnienia przez właściwe komórki Biura Organizacji Rachunkowości. Prace te są w toku i jedynie nieprzewidywane i niesprzyjające okoliczności spowodowały, iż wzorcowy rejestr tego typu nie mógł być publikowany w niniejszym numerze „Biuletynu Finansowego". Tym niemniej należałoby raczej zakwalifikować zjawisko to jako n i e p o k o j ą c e, iż do tej pory do Biura Organizacji Rachunkowości nie trafiły — poza jednym wyjątkiem, nie nadającym się do publikacji — żadne rozwiązania wzgl. projekty rejestrów z centralnych czy terenowych przedsiębiorstw handlowych.

Nie komentując bliżej tego zjawiska warto jednak podkreślić, iż księgowe urządzenia pomocnicze, jakimi są rejestry obrotu towarowego i fakturowego, mają zasadnicze znaczenie, zwłaszcza w dziedzinie dystrybucji towarowej, a więc przede wszystkim w przedsiębiorstwach i centralach handlowo-uspołecznionych.

Mając na uwadze to, iż — odmiennie niż w przedsiębiorstwach przemysłowych — h a n d e l od dawna posługiwał się r e j e s t r a m i dla ujęcia i rozliczenia towarów i faktur przychodzących, domniemywać należy, że brak materiału do publikowania nie jest równoznaczny z brakiem konkretnych rozpracowań w tym zakresie.

Sądzić należy, iż najbliższa przyszłość potwierdzi słuszność tej tezy.

(A.J.K. — BOR)

WARIANT 3

Założenia:

Rozliczenie zakupu materiałowego i towarowego w przedsiębiorstwach przemysłowych prowadzi się przebitkowo na kontach ewidencyjnych (wzór Nr 1 — patrz str. 23) odpowiadających układowi grup rodzajowych klasy 3 Branżowego Planu Kont.

Wzór nr I/a (Patrz tekst na str. 22.)

Przedsiębiorstwo X	**Zakup surowców**	Symbol konta rej. 301/10

Nr		Data otrzym.		DOSTAWCA	Materiał wg wyceny wewnętrz.	Faktura dostawcy			Różnice cen		Różnice do wyjaśnienia		Rozl. z dostawcą
Fakt.	Kw. mag.	Fakt.	Kw. mag.			Suma og.	Wart. mat.	Koszty	W-n	Ma	W-n	Ma	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
5	1	2/1	2/1	Dostawca A	100,–	105,–	100,–	5,–					
	20		*15/2*	*Dostawca E*	*24,–*								

Wzór nr I/b

	Zakup materiałów pomocniczych	Symbol konta rej. 301/20

Nr		Data otrzym.		DOSTAWCA	Materiał wg wyceny wewnętrz.	Faktura dostawcy			Różnice cen		Różnice do wyjaśnienia		Rozl. z dostawcą
Fakt.	Kw. mag.	Fakt.	Kw. mag.			Suma og.	Wart. mat.	Koszty	W-n	Ma	W-n	Ma	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
54	7	*5/2*	10/1	Dostawca B	30,–	*35,–*	*35,–*		*5,–*				

Wzór nr I/c

	Zakup paliwa	Nr konta 301/21

Nr		Data otrzym.		DOSTAWCA	Materiał wg wyceny wewnętrz.	Faktura dostawcy			Różnice cen		Różnice do wyjaśnienia		Rozl. z dostawcą
Fakt.	Kw. mag.	Fakt.	Kw. mag.			Suma og.	Wart. mat.	Koszty	W-n	Ma	W-n	Ma	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
28	*45*	14/1	*19/2*	Dostawca C	*62,–*	65,–	*61,–*	*4,–*		*1,–*			

Wzór nr I/d

	Zakup przedmiotów nietrwałych	Nr konta 301/50

Nr		Data otrzym.		DOSTAWCA	Materiał wg wyceny wewnętrz.	Faktura dostawcy			Różnice cen		Różnice do wyjaśnienia		Rozl. z dostawcą
Fakt.	Kw. mag.	Fakt.	Kw. mag.			Suma og.	Wart. mat.	Koszty	W-n	Ma	W-n	Ma	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
35	nota	25/1	X	Dostawca D		96,–							*96,–*
82	*31*	*17/2*	*17/2*	*Dostawca F*	*63,–*	*115,–*	*105,–*	*10,–*			*42,–*		
82	*57*	*17/2*	*27/2*	*Dostawca F*	*42,–*							*42,–*	

Za mies. luty — kursywą

Wzór nr 2 (patrz tekst na str. 25)

Dziennik zakupu i faktur za miesiąc styczeń 195 ...... r.

Strona 1

Nr: Fakt.	Nr: Kw. mag.	Data otrzym.: Fakt.	Data otrzym.: Kw. mag.	Dostawca	Materiał wg wyceny wewn.	Faktura dostawcy: Suma og.	Faktura dostawcy: Wart. mater.	Faktura dostawcy: Koszty	Różnice cen: W-n	Różnice cen: Ma	Różnice do wyjaśnienia: W-n	Różnice do wyjaśnienia: Ma	Rozliczenie z dostawcą	Dostawy niefakturow.: Rozlicz.	Dostawy niefakturow.: Nierozl.	Materiały i towary w drodze: Nierozl.	Materiały i towary w drodze: Rozlicz.	Symbol konta rejestr.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
5	1	2/1	2/1	Dostawca A	100,—	105,—	100,—	5,—										301/10
	7		10/1	Dostawca B	30,—										30,—			301/20
28		14/1		Dostawca C		65,—										65,—		301/21
35		25/1		Dostawca D		96,—										96,—		301/50
				Suma:	130,—	266,—		5,—							30,—	161,—		
				Z przeniesienia:														
				Do przeniesienia:	130,—	266,—		5,—							30,—	161,—		
					31—36 i 38 / 301	301 / 140-8	Dt / Ct	3020 / 301	3021 / 301	301 / 3021	174 / 301	301 / 174	140-48 / 301	149 / 301	301 / 149	300 / 301	301 / 300	

Wzór nr 2

Dziennik zakupu i faktur za miesiąc luty 195 ...... r.

Strona 1

Nr: Fakt.	Nr: Kw. mag.	Data otrzym.: Fakt.	Data otrzym.: Kw. mag.	Dostawca	Materiał wg wyceny wewn.	Faktura dostawcy: Suma og.	Faktura dostawcy: Wart. mater.	Faktura dostawcy: Koszty	Różnice cen: W-n	Różnice cen: Ma	Różnice do wyjaśnienia: W-n	Różnice do wyjaśnienia: Ma	Rozliczenie z dostawcą	Dostawy niefakturowane: Rozlicz	Dostawy niefakturowane: Nierozl.	Materiały i towary w drodze: Nierozl.	Materiały i towary w drodze: Rozlicz.	Konto
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
54		5/2				35,—	35,—		5,—					30,—				301/20
	nota		*X*								96,—						96,—	301/50
	20		15/2	*Dostawca E*	24,—										24,—			301/10
82	31	17/2	17/2	*Dostawca F*	63,—	115,—	105,—	10,—			42,—							301/50
	45		19/2		62,—		61,—	4,—		1,—							65,—	301/21
82	57	17/2	27/2	*Dostawca F*	42,—							42,—						301/50
				Suma:	191,—	150,—	201,—	14,—	5,—	1,—	138,—	42,—		30,—	24,—		161,—	
				Z przeniesienia:														
				Do przeniesienia:	191,—	150,—	201,—	14,—	5,—	1,—	138,—	42,—		30,—	24,—		161,—	
					31—36 i 38 / 301	301 / 140-8	Dt / Ct	3020 / 301	3021 / 301	301 / 3021	174 / 301	301 / 174	140-48 / 301	149 / 301	301 / 149	300 / 301	301 / 300	

Miesięczne sumy rubryk 6, 7 i 9 do 18 dziennika (wzór Nr 2 — patrz str. 24) służą jako podstawa do księgowania na kontach finansowych księgowości głównej.

Konta rozliczeniowe zakupu materiałowego i towarowego ewidencjonują wszystkie nadeszłe faktury dostawców oraz materiały i towary, na które brak jeszcze faktury dostawców. W drugim przypadku podstawą do księgowania jest wyceniony kwit przychodowy magazynu.

W dniu wpływu do przedsiębiorstwa faktura dostawcy winna być sprawdzona przez Wydział Zaopatrzenia, a następnie wciągnięta do rejestru, gdzie otrzymuje swój kolejny numer wpływu.

W wypadku stwierdzenia w fakturze różnic rachunkowych i zgłoszenia tychże w trybie uchwały K. E. R. M. w banku inkasującym, odbiorca oprawniony jest do zaksięgowania skorygowanej sumy faktury. Jeżeli faktura dostawcy została w pełnej sumie zakwestionowana nie podlega ona wówczas zaksięgowaniu.

Sprawdzoną sumę faktury — netto po potrąceniu udzielonych przez dostawcę rabatów, bonifikat itp. — księguje się na odpowiednim koncie w rubryce 7 „suma ogólna faktury dostawcy". Dopiero z chwilą otrzymania z magazynu wycenionego kwitu przychodowego na dany materiał lub towar, następuje sprawdzenie faktury pod względem rzeczowym. Sumę kwitu przychodowego księguje się w rubryce 6 „materiał wg wyceny wewnętrznej" odnośnego konta ewidencyjnego, wartość materiału lub towaru wg faktury księgowana jest w rubryce 8, a koszty transportu, ubezpieczenia, spedycji, konwoju itp. w rubryce 9 „koszty".

Ewentualne różnice pomiędzy ceną materiału wg wyceny wewnętrznej (rubryka 6), a ceną materiału wg faktury (rubryka 8) powstałe wskutek zastosowania przy wycenie wewnętrznej innych, niż fakturowe cen, księguje się w debet lub kredyt konta 3021 „różnice cen" (rubryka 10 lub 11).

Różnice wynikłe z tytułu dostarczenia innej ilości towaru lub materiału aniżeli zafakturowano, księgowane są w pozycji „różnice do wyjaśnienia" (rubryka 12 lub 13).

O ile w danym miesiącu sprawozdawczym nie nadejdzie faktura na materiał lub towar znajdujący się już w magazynie (księgowanie bieżące w rubryce 6), wówczas suma tej rubryki ulega w końcu miesiąca przeniesieniu w dzienniku do rubryki 16 „dostawy niefakturowane, nierozliczone".

Sumę fakturę, którą nie rozliczono w miesiącu sprawozdawczym ze względu na nienadejście towaru lub materiału (księgowanie bieżące rubryka 7), należy przenieść na koniec miesiąca sprawozdawczego do rubryki 17 „materiały i towary w drodze nierozliczone".

W wypadku mylnego zaksięgowania faktury, stornuje się ją, przenosząc sumę rubryki 7 do rubryki 14 „rozliczenie z dostawcą".

Z początkiem przyszłego miesiąca rozpoczęta zostaje nowa strona dziennika, natomiast księgowanie i rozliczanie faktury ma dalej miejsce na tych samych kontach.

Faktury nierozliczone w poprzednich miesiącach rozliczane są w odnośnych rubrykach strony kontowej, na wysokości pierwotnego zapisu, np.:

Dnia 10 stycznia wpłynął do magazynu materiał niefakturowany. Kwit przychodowy magazynu zaksięgowano tegoż dnia w rubryce 6 odpowiedniego konta ewidencyjnego. W końcu miesiąca sumę rubryki 6 przeniesiono do rubryki 16 „dostawy niefakturowane nierozliczone". Faktura na ten towar wpłynęła do przedsiębiorstwa dnia 5 lutego.

Obecny zapis przebiega następująco: stronę kontową na wysokości zapisu w rubryce 6 z dnia 10 stycznia zakłada się na kolejny wolny wiersz strony dziennikowej z miesiąca lutego. Następuje rozliczenie faktury w sposób podany poprzednio, a sumę zapisu rubryki 6 z m-ca stycznia odnosimy do rubryki 15 „dostawy niefakturowane — rozliczone".

W podobny sposób rozlicza się materiały w drodze:

W miesiącu sprawozdawczym sumę rubryki 7, w wypadku nienadejścia towaru odnieść należy do rubryki 17, a następnie w m-cu, w którym wpłynął uprzednio zafakturowany towar, następuje rozliczenie faktury; suma zaś zapisu pierwotnego z rubryki 7 ulega przeniesieniu do rubryki 18 „towary w drodze — rozliczone".

Przykład:

STYCZEŃ

1. Dnia 2 stycznia otrzymano od dostawcy A równocześnie z fakturą Nr 5 — 10 kg surowca ×.

Faktura opiewa na:

10 kg surowca × po zł 10,—	100,— zł
Koszty transportu	5,— zł
Łączna suma faktury	105,— zł

Kwit wyceny wewnętrznej Nr 1:

10 kg surowca × po zł 10,—	100,— zł

Księgowanie: konto 301/10

	Suma	Księgowanie w rubr. rejestru	
		bieżące	na koniec miesiąca
a) Kwit wyceny wewnętrznej	100,—	6	
b) Faktura dostawcy	105,—	7	
c) Materiał wg faktury	100,—	8	
d) Koszty transportu	5,—	9	

2. Dnia 10 stycznia otrzymano od dostawcy B, bez faktury 5 kg materiału pomocniczego Y;

Kwit wyceny wewnętrznej Nr 7:

5 kg mater. pomocn. Y po zł 6,—	30,— zł

Księgowanie: Konto 301/20

	Suma	Księgowanie w rubrykach	
		bieżące	na koniec m-ca
a) Kwit wyceny wewnętrznej	30,—	6	16

3. Dnia 14 stycznia otrzymano od dostawcy C fakturę Nr 28 (wg rejestru) za 1 kg paliwa. Towar nie nadszedł jeszcze do magazynu.

Faktura opiewa na:

1 kg paliwa	61,— zł
Opakowanie bezzwrotne	4,— zł
Łączna suma faktury	64,—zł

Uwaga: Stwierdzamy błąd rachunkowy w fakturze o zł 1,— zgłoszono bankowi inkasującemu w trybie uchwały K. E. R. M. i zaksięgowano skorygowaną sumę faktury.

Księgowanie: Konto 301/21

	Suma	Księgowanie w rubrykach	
		bieżące	na koniec m-ca
a) Suma faktury (skorygowana)	65,—	7	17

4. Dnia 25 stycznia wpływa do przedsiębiorstwa od dostawcy D faktura Nr 35 za 12 szt. przedmiotów nietrwałych.

Faktura opiewa na:

12 szt. przedm. nietrw. po zł 8,— 96.— zł

Księgowanie: Konto 301/50

	Suma	Księgowanie w rubrykach	
		bieżące	na koniec m-ca
a) Suma faktury dostawcy	96,—	7	17

Dnia 31 stycznia następuje podsumowanie poszczególnych rubryk dziennika. Sumy ogólne rubryk 6, 7 i 9 do 18 księgowane są w księgowości głównej (dekretacja podana na wzorze Nr 2), przy czym pozycja debetowa rubr. 6 służy do porównania z zapisami księgowości materiałowej, a pozycja kredytowa rubryki 7 do porównania zapisów w podgr. 140—148.

301	
(7) 266,—	130,— (6)
(16) 30,—	5,— (9)
	161,— (17)

31—36 i 38	
(6) 130,—	

140—148	
	266,— (7)

3020	
(9) 5,—	

300	
(17) 161,—	

149	
	30,— (16)

w nawiasie podano Nr rubr. dziennika

LUTY

5. Dnia 5 lutego otrzymano fakturę Nr 54 za dostarczony uprzednio materiał pomocniczy.

Faktura opiewa na:

5 kg materiału pomocnicz. po zł 7.— 35.— zł.

Księgowanie: Konto 301/20

	Suma	Księgowanie w rubrykach	
		bieżące	na koniec m-ca
a) Suma faktury dostawcy	35,—	7	
b) Wartość materiału wg faktury	35,—	8	
c) Różnica między ceną mat. a wyceną wewn.	5,—	10	
d) Przeniesienie zapisu z poprzedn. m-ca po rozlicz. (księg. w poprzedn. m-cu w rubryce 6)	30,—	15	

6. Dnia 8 lutego otrzymano 12 szt. uprzednio zafakturowanych przedmiotów nietrwałych (Fakt. Nr 35 z dnia 25. I.). Przedmiotów nieprzyjęto na magazyn, ponieważ nie odpowiadały warunkom zamówienia.

Księgowanie: Konto 301/50

	Suma	Księgowanie w rubrykach	
		bieżące	na koniec m-ca
a) storno zaksięgowanej faktury	96,—	12	
b) przenies. zapisu z poprzedn. m-ca — rozliczane	96,—	18	

7. Dnia 15 lutego otrzymano od dostawcy E bez faktury 6 kg surowca Z.

Kwit wyceny wewnętrznej Nr 20

6 kg surowca Z po zł 4,— 24,— zł

Księgowanie: Konto 301/10

	Suma	Księgowanie w rubrykach	
		bieżące	na koniec m-ca
a) Kwit wyceny wewnętrznej	24,—	6	16

8. Dnia 17 lutego otrzymano od dostawcy F jednocześnie z faktury Nr 82 3 szt. przedmiotów nietrwałych.

Faktura opiewa na:

5 szt. przedmiotów nietrwałych po zł 21,—	105,— zł
Koszty ubezpieczenia	10,— zł
Łączna suma faktury	115,— zł

Kwit wyceny wewnętrznej Nr 31:

3 szt. przedmiotów nietrwałych a zł 21,— 63,— zł

Uwaga: Mimo, że faktura opiewa na 5 sztuk przedmiotów, do magazynu wpłynęły jedynie 3 przedmioty nietrwałe.

Księgowanie: Konto 301/50

	Suma	Księgowanie w rubrykach	
		bieżące	na koniec m-ca
a) Faktura dostawcy	115,—	7	
b) Wart. materiału wg faktury	105,—	8	
c) Koszty ubezpieczenia	10,—	9	
d) Różnica między fakt. a wyc. wewn.	42,—	12	
e) Kwit wyceny wewnętrznej	63,—	6	

9. Dnia 19 lutego magazyn przyjął zafakturowane uprzednio paliwa (faktura Nr 28).

Kwit wyceny wewnętrznej Nr 45

1 kg paliwa 62,— zł

Księgowanie: Konto 301/21

	Suma	Księgowanie w rubrykach bieżące	Księgowanie w rubrykach na koniec m-ca
a) Kwit wyceny wewnętrznej	62,—	6	
b) Materiał wg faktury	61,—	8	
c) Opakowanie bezzwrotne	4,—	9	
d) Różn. między ceną mat. wg fakt. a wyc. wewn.	1,—	11	
e) Przenies. zapisu z poprzedn. miesiąca (rubryka 7)	65,—	18	

10. Dnia 27 lutego dostawca F przesłał dodatkowo 2 szt. przedmiotów nietrwałych, poprzednio omyłkowo nie załadowanych (fakt. Nr 82 z dn. 17. 2.).

Kwit wyceny wewnętrznej Nr 57:

2 przedmioty nietrwałe po zł 21,— 42,— zł

Księgowanie Konto Nr 301/50

	Suma	Księgowanie w rubrykach bieżące	Księgowanie w rubrykach na koniec m-ca
a) Kwit wyceny wewnętrznej	42,—	6	
b) Zniesienie zapisu do wyjaśnienia (rubr. 12)	42,—	13	

Dnia 28 lutego księgujemy na kontach finansowych globalne sumy rubr. 6, 7 i 9 do 18 dziennika za m-c luty.

301

Wn	Ma
(7) 150,—	191,— (6)
(11) 1,—	14,— (9)
(13) 42,—	5,— (10)
(16) 24,—	42,— (12)
(18) 161,—	96,— (14)
	30,— (15)

300

Wn	Ma
*) 161,—	161,— (18)

3020

Wn	Ma
(9) 14,—	

3021

Wn	Ma
(10) 5,—	1,— (11)

31—36 i 38

Wn	Ma
(6) 191,—	

140—148

Wn	Ma
(14) 96,—	150,— (17)

149

Wn	Ma
(15) 30,—	30,—*)
	24,— (16)

174

Wn	Ma
(12) 42,—	42,— (13)

*) Bilans otwarcia.

W nawiasach podane Nr rubryk dziennika za m-c luty.

(B. Ś. — C.Z.P.O. Łódź)

WARIANT 4

Rejestr dla rozliczenia zakupu materiałowego.

I. Założenia.

Omawiany wariant rejestru faktur i dostaw ma na celu dokonywanie wszelkich rozliczeń w grupie 30 na jednym formularzu.

W odróżnieniu od projektów podanych w Biuletynie Finansowym Nr 10 rejestr charakteryzują następujące cechy:

1) Prowadzony jest sposobem przebitkowym na dziennik. Składa się z kart rejestru (wzór przykładowy Nr 1 — patrz obok) oraz dziennika (wzory przykładowe Nr 2 i 3 — patrz str. 28), prowadzonego na luźnych kartkach.

2) Rozbudowa ilości kolumn sprowadza zagadnienie ewidencji faktur i dostaw do prowadzenia jednego formularza.

Wzór przykładowy Nr 1

Rejestr faktur i dostaw

L. p.	Faktury nadchodzące: Data	Faktury nadchodzące: Nr	Faktury nadchodzące: Suma	Przychód materiałów wg wyceny wewn. fakt.: Data	Nr Pz	Suma	Z rozbiciem na poszczególne konta syntetyczne w kl. 3: 310	311	320	321	335	34	350		Suma zolna sprawdzonej faktury	Rozliczenie faktury: Materiały	Koszty zaop. mat.	Kaucje	Rozliczenie z dostawcami: W-n	Ma	Różnice cen: W-n	Ma	Materiały w drodze: Ewidencja	Rozliczenie	Dostawy niefakturow.: Ewidencja	Rozliczenie	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1	2/1	111	1000	7/1	3	900						500	400		1000	900	100						1000	1000			1/1
2	10 1	783	3080	3/1	1	3000	1500			500			1000		3080	2900	180					100			3000	3000	1/1
3	3/1	220	700	3/1	2	600		300			300				700	600	70	30									1/
4	6/1	585	5000	12/2	8	4400	4400								4900	4400	300	200	100				5000	5000			1/2
5	15/2	281	650	13/1	4	500			150	300		50			600	550	50		50		50				500	500	1/2
6	14/1	520	2000	22/2	9	800	800								800	800							2000	800			1/2 poz. 11
7	23/1	1005	6800	16/1	5	6300	4000	1500	800						6700	6500	150	50	100		200				6300	6300	1/1
8	20/2	321	11500	25/1	6	8500	6000	1000	1500						11050	8900	2150		450		400				8500	8500	1/2
9	2/2	894	2500																				2500				2/
10				8/2	7	1000							1000												1000		2/ 2/2
11				27/2	10	800	800								1200	800	300	100						1200			poz. 6

Wzór przykładowy Nr 2

Dziennik rejestru faktur i dostaw za miesiąc styczeń 1950 r.

Str. 1

L. p.	Faktury nadchodzące			Przychód materiałów wg wyceny wewn. fakt.			Z rozbiciem na poszczególne konta syntetyczne w kl. 3								Suma ogólna sprawdzonej faktury	Rozliczenie faktury			Rozliczenie z dostawcami		Różnice cen		Materiały w drodze		Dostawy niefakturow.		Uwagi
	Data	Nr	Suma	Data	Nr Pz	Suma	310	311	320	321	335	34	350			Materiały	Koszty zaop mat.	Kaucje	W-n	Ma	W-n	Ma	Ewidencja	Rozliczenie	Ewidencja	Rozliczenie	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1	2/1	111	1000																				1000				1
2				3/1	1	3000	1500			500			1000												3000		2
3	3/1	200	700	3/1	2	600		300			300				700	600	70	30									3
4	6/1	585	5000																				5000				4
				7/1	3	900						500	400		1000	900	100							1000			1
	10/1	783	3080												3080	2900	180					100				3000	2
5				13/1	4	500			150	300		50													500		5
6	14/1	520	2000																				2000				6
7				16/1	5	6300	4000	1500	800																6300		7
	23/1	1005	6800												6700	6500	150	50	100		200					6300	7
8				25/1	6	8500	6000	1000	1500																8500		8
			18580			19800	11500	2800	2450	800	300	550	1400		11480	10900	500	80	100		200	100	8000	1000	18300	9300	
(mniej kol. 24)			8000 10500																								
			301/14			/301	310/	311/	320/	321/	335/	34/	350/				3020/301	174/301	14/301	301/14	3021/301	301/3021	300/14	301/300	301/149	149/301	

Wzór przykładowy Nr 3

Dziennik rejestru faktur i dostaw za miesiąc luty 1950 r.

Str. 2

L.p.	Faktury nadchodzące			Przychód materiałów wg wyceny wewn. fakt.			Z rozbiciem na poszczególne konta syntetyczne w kl. 3								Suma ogólna sprawdzonej faktury	Rozliczenie faktury			Rozliczenie z dostawcami		Różnice cen		Materiały w drodze		Dostawy niefakturow.		Uwagi
	Data	Nr	Suma	Data	Nr Pz	Suma	310	311	320	321	335	34	350			Materiały	Koszty zaop. mat.	Kaucje	W-n	Ma	W-n	Ma	Ewidencja	Rozliczenie	Ewidencja	Rozliczenie	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
9	2/2	894	2500																				2500				9
10				8/2	7	1000							1000												1000		10
				12/2	8	4400	4400								4900	4400	300	200	100					5000			4
	15/2	281	650												600	550	50		50		50					500	5
	20/2	321	11500												11500	8900	2150		450		400					8500	8
				22/2	9	800	800								800	800								800			6 poz.11
11				27/2	10	800	800								1200	800	300	100						1200			11 poz.6
mniej kol.24			14650 2500 12150			7000	6000						1000		18550	15450	2800	300	600		450		2500	7000	1000	9000	
			301/14			/301	301/		320/	321/			350/				3020/301	174/301	14/301	301/14	3021/301		300/14	301/300	301/149	149/301	

3) Każda pozycja w karcie rejestru daje przegląd całości operacji dotyczących jednej dostawy (nadejście faktury, dostawa materiału i rozliczenie).

4) Wprowadzenie kolum „Ewidencja“ i „Rozliczenie“ dla materiałów w drodze (kol. 24 i 25) oraz dostaw niefakturowanych (kol. 26 i 27) spełnia rolę kontrolną rozliczenia odnośnych pozycji rejestru i ułatwia bezbłędne wyliczanie okresowych sum podgr. 149, 300, 301 i in. dla księgowości syntetycznej.

5) Celem uzyskania całkowitej zgodności zapisów z dostawcami wskazane jest, by skutecznie zakwestionowane faktury lub ich części były również ujęte w rejestrze i na kontach osobowych 140—8[1]).

W omawianym przykładzie rejestru zastosowano zasadę, aby skuteczna reklamacja była natychmiast awizowana dostawcy z równoczesnym obciążeniem odnośnego konta w gr. 140—8 (kol. 20 rejestru). W ten sposób otrzymamy równobrzmiące zapisy u dostawcy i odbiorcy i konto dostawcy wykaże właściwe saldo.

II. Opis formularza.

Układ karty rejestru i dziennika jest identyczny.

kol. 1 — obejmuje kolejną numerację pozycji rejestru, która winna być nadana właściwej dostawie materiałowej, bez względu na to czy pierwsza nadejdzie faktura, czy dostawa, czy też obie nastąpią jednocześnie. Numer pozycji rejestru stanowi więc znak rozpoznawczy dla wszystkich operacji odnoszących się do tej samej dostawy.

kol. 2 — ujmuje datę wpływu faktury i dokonania zapisu. Daty te pokrywają się i tym samym spełniony zostanie warunek księgowania faktur natychmiast po otrzymaniu.

kol. 3 — rejestruje numer faktury dostawcy.

kol. 4 — ujmuje pełną sumę faktury, podaną przez dostawcę bez względu na różnice stwierdzone przy późniejszej kontroli.

kol. 5 — rejestruje datę przychodu materiałów. Kolumna 5 łącznie z kolumną 2 będą zatem kontrolą chronologicznego ujęcia zapisów w dzienniku. Nie wydaje się błędne ustanowienie dwóch kolumn dla kontroli chronologii zapisów. To stanowisko uzasadnione jest tym, że zachodzić będzie konieczność podwójnego zapisu tej samej pozycji rejestru.

kol. 6 — ujmuje numer kwitu materiałowego przychodowego, przy czym warunek księgowego ujęcia dostawy bezpośrednio po nadejściu materiałów pozostaje nienaruszony bez względu na to, czy zakład jest już w posiadaniu faktury czy też nie.

kol. 7 — rejestruje sumę ogólną przychodu materiałów do magazynu wg cen fakturowych (w wypadku, gdy faktura nadejdzie równocześnie z materiałem) lub wg wyceny wewnętrznej (gdy brak jeszcze faktury).

kol. 8—15 — jest szczegółowym rozbiciem sumy ogólnej przychodu materiałów na poszczególne konta syntetyczne klasy 3. Tym samym zbytecznym jest sporządzanie osobnych dodatkowych zestawień.

kol. 16 — rejestruje sumę ogólną faktury sprawdzonej pod względem rzeczowym i formalnym. Jest to suma rzeczywistej należności dostawcy za dokonaną dostawę. Odchylenia od sumy faktury, podanej przez dostawcę (kol. 4) a sumą faktury sprawdzonej (kol. 16) ujmują kolumny 20 i 21 (rozliczenie z dostawcami). Pod należnością dostawcy za dokonaną dostawę rozumie się cenę materiałów, koszty zaopatrzenia materiałowego i kaucje, jeżeli te ostatnie nie zostały przez dostawcę ujęte w osobnej fakturze.

kol. 17—19 — ujmują sumę sprawdzonej faktury z kolumny 16 w szczegółowym rozbiciu na:

1) materiały (kol. 17),
2) koszty zaopatrzenia materiałowego (kol. 18),
3) kaucje (kol. 19).

kol. 20—21 — ujmują odchylenia od sumy faktury podanej przez dostawcę (kol. 4) a sumą sprawdzonej faktury (kol. 16) w zależności od rodzaju odchylenia (debet lub kredyt).

kol. 22—23 — ujmują odchylenia od sumy wartości materiałów, stwierdzonych na podstawie sprawdzonej faktury (kol. 17) a sumą ogólną przychodu materiałów (kol. 7). Odchylenia te będą miały miejsce w tych wypadkach, gdy materiały zaprzychodowano pierwotnie wg wyceny wewnętrznej.

kol. 24 — służy do przeniesienia sum otrzymanych faktur z kolumny 4 w tym wypadku, gdy materiały nadeszły później niż faktura. Sumy te do czasu nadejścia materiałów traktować należy jako materiały w drodze. Rejestr ujmuje je w tym charakterze każdorazowo, gdy natomiast księgowość syntetyczna ujmuje tylko w końcu okresu sumy miesięczne.

kol. 25 — rozlicza te sumy materiałów w drodze, które pierwotnie ujmowane są w kolumnie 24. Rozliczenie następuje w pełnej wysokości w tej samej pozycji rejestru, która ujęła sumę materiałów w drodze. Zgodność kol. 24 i 25 rejestru dla danej pozycji jest kontrolą całkowitego rozliczenia faktury z dostawą analogicznie do tych pozycji rejestru, w których faktura nadchodzi równocześnie z materiałem.

kol. 26 — podobnie jak kol. 24 służy do przeniesienia sum tych dostaw z kolumny 7, na które nie nadeszły jeszcze faktury. Są to sumy dostaw niefakturowanych.

kol. 27 — rozlicza sumy dostaw niefakturowanych, ujęte pierwotnie w kolumnie 26. Podobnie jak to ma miejsce przy materiałach w drodze, kontrolę rozliczenia dostaw niefakturowanych jest zgodność sum 26 i 27 rejestru dla danej pozycji. Księgowość syntetyczna księguje jedynie sumy miesięczne tych kolumn.

W kolumnie 28 **rejestru** umieszczamy Nr strony dziennika, na której dokonano pierwotnego zapisu łamany przez Nr strony dziennika, na której dokonano następnego zapisu. W **dzienniku** umieszczamy w tej kolumnie Nr porządkowy strony rejestru.

Sposób księgowania typowych operacji znajduje się w przykładzie.

Ogólne zasady prowadzenia rejestru są następujące:

1) Zasadniczym rejestrem faktur i dostaw są karty rejestru (zał. nr 1), na których rozlicza się każdą dostawę z fakturą w jednej pozycji bez względu na to, czy faktura nadeszła równocześnie z materiałem czy też nie. Poszczególne pozycje rejestru są w takim ujęciu podobne do osobnych kart kontowych i obejmują kompletne rozliczenie jednej dostawy.

---

[1]) Przyjęte przez autora rozwiązanie jest odmienne od podanego na str. 95 i d. „Komentarza do JPK dla przedsiębiorstw przemysłowych“, Warszawa 1950.

2) Dziennik rejestru służy do chronologicznego ujęcia wszystkich zapisów w rejestrze drogą przebitkową, a sumy miesięczne dziennika są podstawą księgowania w księgowości syntetycznej.

3) wszelkie faktury i dostawy ujmowane będą w dniu nadejścia.

4) liczby porządkowe rejestru prowadzi się dla okresu całorocznego, natomiast dziennik rejestru zamyka się co miesiąc.

Przy prowadzeniu rejestru faktur i dostaw zachodzić będą następujące alternatywne przypadki:

1) faktura nadchodzi równocześnie z materiałem,
2) faktura przychodzi wcześniej niż materiał (materiał w drodze),
3) materiał nadchodzi wcześniej niż faktura (dostawy niefakturowane),
4) faktura nie pokrywa się z dostawą.

Tok pracy w każdym z wyżej wyszczególnionym wypadków jest następujący:

1) **faktura nadchodzi równocześnie z materiałem:** Wolna pozycja rejestru nakłada się na kolejną wolną pozycję dziennika i wypełnia kolumnę rejestru od 1 do 7 zgodnie z danymi, zawartymi na fakturze i kwicie materiałowym przychodowym, odnotowując numer porządkowy rejestru tak na fakturze jak i na kwicie materiałowym, które oddaje się do kontroli faktur. Po ostatecznej kontroli faktury, nakłada się **tę samą pozycję pierwotnego zapisu rejestru** na kolejną wolną pozycję dziennika i wypełnia dalsze kolumny rejestru zgodnie z wynikiem kontroli. W danym wypadku faktura rozliczona jest ostatecznie. Nie należy wypełniać kolumny 24—27.

2) **faktura przychodzi wcześniej niż materiał:**

Nakładając następną wolną pozycję rejestru faktur i dostaw na kolejną wolną pozycję dziennika zapisuje się dane faktury do kolumn rejestru od 1 do 4 i 24. Fakturę zaopatrzoną w liczbę porządkową rejestru przekazuje się do kontroli faktur, gdzie pozostaje do czasu nadejścia materiałów. Po powrocie sprawdzonej faktury nakłada się **tę samą pozycję pierwotnego zapisu rejestru na kolejną** wolną pozycję dziennika i wypełnia dalsze kolumny rejestru zgodnie z kwitem przychodowym i wynikiem kontroli. Równocześnie należy dokonać zapisu w kolumnie 25 „rozliczenie materiałów w drodze".

3) **materiał nadchodzi wcześniej niż faktura:**

Nakładając następną wolną pozycję rejestru faktur i dostaw na kolejną wolną pozycję dziennika, zapisuje się dane kwitu materiałowego przychodowego do kolumn rejestru 1, 5—7 i 26. Kwit przychodowy, zaopatrzony w kolejny numer pozycji rejestru przekazuje się do kontroli faktur, gdzie pozostaje do czasu nadejścia faktury. Po powrocie sprawdzonej faktury nakłada się **tę samą pozycję pierwotnego zapisu rejestru** na kolejną wolną pozycję dziennika i wypełnia dalsze kolumny rejestru zgodnie z fakturą i wynikiem kontroli. Równocześnie należy dokonać zapisu w kolumnie 27 rozliczenie dostaw niefakturowanych.

4) **faktura nie pokrywa się z dostawą:**

Postępowanie jest identyczne jak w punktach 1 do 3 z tą różnicą, że w kolumnie „uwagi" rejestru umieszczamy dodatkowo odnosnik do tych pozycji, które wspólnie obejmują rozliczenie. Odnośnik ten umieszcza się w rubryce tak pierwszego jak i dodatkowego zapisu.

W ten sposób prowadzony rejestr wymaga w zasadzie dwukrotnego nakładania karty rejestru na dziennik dla rozliczenia każdej pozycji, umożliwia jednak przejrzyste rozliczenie każdej faktury z dostawą w ramach jednej pozycji rejestru. Dziennik rejestru jest natomiast po podliczeniu miesięcznych zapisów kompletnym materiałem dla księgowości syntetycznej.

Przy księgowaniu sumy kolumny 4 (suma faktur otrzymanych) należy pamiętać, że od ogólnej sumy miesięcznej dziennika należy odjąć sumy kolumny 24 (materiały w drodze) a księgować w księgowości syntetycznej jedynie pozostałe różnice jak podano w przykładzie.

III. Przykład zastosowania rejestru:

Styczeń:

1. dn. 2/I otrzymano fa. nr 111 na sumę zł 1000. Dostawa nastąpi w terminie późniejszym. Technika rejestrowania jak w opisie alternatywy 2 (faktura nadchodzi wcześniej niż materiał).
2. dn. 3/1 otrzymano materiały na kwotę zł 3.000 wg kwitu mat. przych. nr 1. Wycena wewnętrzna. Rejestrujemy sumę z rozbiciem na konta 310 — zł 1.500, 321 — zł 500, 350 — zł 1.000. Technika rejestrowania jak w opisie alternatywy 3 (materiał nadchodzi wcześniej niż faktura).
3. dn. 3/I otrzymano materiały jednocześnie z fakturą nr 220. Kwit mat. przych. nr 2 na zł 600 rejestrujemy z rozbiciem na konta: 311 — zł 300, 335 — zł 300. Koszty zaopatrzenia wg fa. zł 70, kaucja zł 30. Technika rejestrowania jak w opisie alternatywy 1 (faktura nadchodzi równocześnie z materiałem).
4. dn. 6/I otrzymano fa. nr 585 na zł 5.000. Rejestrowanie wg alternatywy 2.
5. dn. 7/I otrzymano materiały do fa. nr 111 — poz. 1 rejestru. Kwit mat. przych. nr 3 na sumę zł 900 rejestrujemy z rozbiciem na konta. Rozliczamy fakturę (materiały zł 900, koszty zaopatrzenia zł 100). Technika rejestrowania jak w alternatywie 2.
6. dn. 10/I nadesłano fa. nr 783 na sumę zł 3.080 do dostawy wg kwitu mat. przych. nr 1 (poz. 2 rejestru). Rozliczamy fakturę w następujący sposób: wartość faktury sprawdzonej zł 3.080, z tego wartość materiałów zł 2.900, koszty zaopatrzenia zł 180. Różnicą pomiędzy ceną fakturową materiałów (kol. 17) a wyceną wewnętrzną (kol. 7) uznajemy „różnice cen" w kol. 23 (zł 100). Technika rejestrowania jak w alternatywie 3.
7. dn. 13/I otrzymano materiały wg kwitu mat. przych. nr 4 na zł 500. Rejestrujemy z rozbiciem na odpowiednie konta.
8. dn. 14/I otrzymano fa. nr 520 na zł 2.000.
9. dn. 16/I otrzymano materiały wg kwitu mat. przych. nr 5 na sumę zł 6.300.
10. dn. 23/I otrzymano fa. nr 1005 na sumę zł 6.800 do dostawy materiałowej wg. kwitu mat. przych. nr 5 (poz. 7 rejestru). Przy sprawdzaniu faktury skutecznie zareklamowano zł 100. Wartość faktury po sprawdzeniu wynosi więc zł 6.700, różnicą zł 100 debetujemy „rozliczenie z dostawcami" (kol. 20). Rozliczamy fakturę na: materiały zł

6.500, transport zł 150, kaucja — zł 50. Różnicą zł 200 w wycenie materiałów debetujemy „różnice cen" w kol. 22.

11. dn. 25/I otrzymano materiały na zł 8.500 wg wyceny wewnętrznej (kwit mat. przych. nr 6). Rejestrujemy z rozbiciem na odpowiednie konta.

Ponieważ jest to ostatni zapis w tym miesiącu dokonujemy sumowania poszczególnych kolumn. Sumę zł 8.000 z kol. 24 (materiały w drodze) odejmujemy od sumy kol. 4 (faktury nadchodzące). Po sprawdzeniu czy sumy Dt i Ct konta 301 są sobie równe (warunek prawidłowości zapisów w dzienniku: brak salda na koncie 301), księgowość syntetyczna może przejąć sumy rejestru.

Luty:

12. dn. 2/II otrzymano fa. nr 894 na sumę zł 2.500.
13. dn. 8/II otrzymano materiały na zł 1000 wg wyceny wewnętrznej (kwit mat. przych. nr 7). Rejestrujemy z rozbiciem na konta.
14. dn. 12/II otrzymano materiały wg kwitu mat. przych. nr 8 do fa. nr 585 — poz. 4 rejestru. Rozliczamy fakturę. Różnicę po sprawdzeniu faktury przerzucamy do kol. 20 (rozliczenie z dostawcami).
15. dn. 15/II otrzymano fa. nr 281 na zł 650 na dostawę materiałów wg kwitu mat. przych. nr 4 (poz.5 rejestru). Różnice w wartości faktury i wycenie materiałów przerzucamy do kol. 20 i 22.
16. dn. 20/II otrzymano fa. nr 321 na zł 11.500 do dostawy materiałów wg kwitu mat. przych. nr 6 (poz. 8 rejestru). Błąd r-kowy 450 zł.
17. dn. 22/II otrzymujemy materiały wg kwitu mat. przych. nr 9 na zł 800 do fa. nr 520 (poz. 6 rejestru). Jest to dostawa częściowa. Technika rejestrowania jak w alternatywie 4 (faktura nie pokrywa się z dostawą). Rozliczamy fakturę identycznie jak w innych wypadkach, z tą różnicą, że w kol. 28 rejestru — uwagi — zamieszcza się dodatkowo odnośnik do następnej wolnej pozycji rejestru, w której będzie się prowadzić dalsze rozliczenie tej samej faktury (poz. 11).
18. dn. 27/II nadchodzi reszta partii dostawy do poz. 11 rejestru. Rozliczamy ją ostatecznie, zamieszczając w kol. 28 odpowiedni odnośnik.

Zamknięcie dziennika rejestru i przygotowanie sum dla księgowości syntetycznej odbywa się podobnie jak to opisano w odniesieniu do m-ca stycznia.

(B-C.Z.P.E.)

Z DOŚWIADCZEŃ PLANISTYCZNYCH ZWIĄZKU RADZIECKIEGO

Wewnętrzny rozrachunek gospodarczy

jako czynnik obniżenia kosztów własnych produkcji w zakładach.

Zagadnienie metod obniżenia kosztów własnych produkcji stanowi w Związku Radzieckim przedmiot wszechstronnych i dociekliwych badań naukowców, inżynierów i ekonomistów.

Wśród metod przyjętych dla osiągnięcia powyższego celu praktyka radziecka stosuje między innymi wewnętrzny rozrachunek gospodarczy pogłębiony do oddziałów produkcyjnych w ramach zakładów.

Poniżej zamieszczamy, zaczerpnięte z piśmiennictwa radzieckiego dwie spolszczone wypowiedzi, poświęcone poruszonemu tematowi.

Rektor Moskiewskiego Instytutu Inżynieryjno-Ekonomicznego im. S. Ordżonikidze — I. I. Artemienko, w artykule opublikowanym w Nr 14/1949 czasopisma „Bolszewik" pisze tak:

— Niezwykle ważną rolę w wykonaniu wskaźników ilościowych i jakościowych w planie techniczno-przemysłowo-finansowym na 1948 rok, **odegrało oparcie produkcji każdego oddziału na rozrachunku gospodarczym.**

Rozrachunek gospodarczy w każdym oddziale fabrycznym pobudzał do walki o zwiększenie produkcji, do szybszego realizowania planu organizacyjno-technicznego oraz stałego podnoszenia wskaźników jakościowych.

Rozrachunek gospodarczy oddziałów fabrycznych zwiększył zainteresowanie pracowników inżynieryjno - technicznych oraz załogi fabrycznej w dziedzinie organizacji produkcji oraz ekonomiki całego przedsiębiorstwa.

Ten sam temat w broszurze pt. „Drogi prowadzące do obniżenia kosztu własnego" ujmuje O. M. Kamałow w sposób następujący:

— Rozrachunek gospodarczy zezwala na ujawnienie i wykorzystywanie istniejących w zakładzie wytwórczym rezerw wewnętrznych. Rezerwy te mają bezpośredni wpływ na podniesienie tempa produkcji, na osiągnięcie najwyższej oszczędności pracy, materiałów i środków pieniężnych.

W zakładach, w których rozrachunek gospodarczy został doprowadzony do komórek produkcyjnych, przesyła się do oddziałów, zespołów i sekcji fabrycznych, łącznie z planem produkcyjnym (według asortymentu), szczegółowo rozpracowany kosztorys produkcji oraz kalkulację wszystkich zaplanowanych wyrobów.

Kosztorys produkcji sporządza się w przekroju kwartalnym i rocznym i obejmuje nakłady na: surowiec, materiały pomocnicze, paliwo energię, płace oraz koszty handlowe. Obliczenia dokonywane są na podstawie uprzednio rozpracowanych i ustalonych norm.

Normy ustalone są przy czynnym współudziale przedstawicieli zainteresowanych oddziałów, zespołów i sekcyj fabrycznych.

Zadania nakreślone w planie w zakresie wskaźników ilościowych i jakościowych, a w **pierwszym rzędzie w dziedzinie obniżenia kosztów własnych** — ustalane są dla każdego oddziału zespołu i sekcji fabrycznej.

Wskaźniki określają i warunkują zasady gospodarowania na danym odcinku pracy.

Zasady te grają wielką rolę w organizacji i kierowaniu odcinkami pracy, w których wprowadzono rozrachunek gospodarczy.

W celu kontrolowania wydatków pieniężnych oraz poziomu nakładów produkcyjnych — konieczne jest posiadanie rozpracowanego szczegółowo **planu obniżenia kosztów własnych.**

Główna księgowość zakładu w przeciągu miesiąca kontroluje wysokość zużycia środków.

Główna księgowość zakładu — na podstawie planowych norm, potwierdza prawidłowość zapotrzebowania międzyoddziałowego, jak również umowy na dostawy koniecznych materiałów oraz umowy w zakresie usług.

Rozrachunek gospodarczy przewiduje ze strony pracowników inżynieryjno-technicznych oraz większości robotników zainteresowanie wynikami gospodarczymi danego odcinka pracy.

Wymienieni pracownicy i robotnicy otrzymują premie w wysokości ustalonej przez rząd.

Premia wypłacana jest za osiągnięcia wskaźników ilościowych, jednakże przy jednoczesnym dotrzymaniu wskaźników jakościowych, a **w pierwszym rzędzie za obniżenie kosztu własnego.**

Rozrachunek gospodarczy przyczynia się do zdyscyplinowania kierowników oddziałów, zespołów, sekcyj fabrycznych oraz całej załogi.

Każdy robotnik, na swoim odcinku pracy, obserwuje zużywanie środków.

W wypadku zaobserwowanego odchylenia od normy, robotnik bezzwłocznie winien zasygnalizować o tym swemu kierownikowi, który natychmiast winien powiadomić o tym wydział planowania i główną księgowość.

Jako rezultat wspólnych narad, projektuje się zarządzenia zmierzające do likwidacji odchyleń od ustalonych norm zużycia.

Obliczenia za materiały, wyroby półgotowe i usługi, pomiędzy jednostkami pracującymi według zasad rozrachunku gospodarczego a wydziałami administracji fabrycznej — dokonywane są po cenach planowych ustalanych na dany kwartał. Kwestie sporne rozstrzyga powołana w zakładzie Komisja arbitrażowa, w składzie: zast. głównego inżyniera, głównego księgowego i naczelnika wydziału planowania.

Decyzje Komisji arbitrażowej fiksowane są protokólarnie. Protokóły, Komisja arbitrażowa kieruje do zainteresowanych oddziałów oraz do księgowości zakładu.

Decyzje Komisji arbitrażowej mogą być zaskarżane u dyrektora zakładu.

Większość spraw rozpatrywanych przez Komisję arbitrażową, dotyczy kwestii jakości t.j. ujawnionych braków. Komisja arbitrażowa, w miarę potrzeby, może korzystać z fachowej oceny wydziału kontroli technicznej.

Komisja bilansowa wykonuje w zakładzie wytwórczym poważną pracę wychowawczą i organizacyjną.

Co miesiąc rozpatruje ona szczegółowo bilans zakładu. Badane są również przez Komisję bilansową rezultaty pracy oddziałów i wydziałów fabrycznych, według wszystkich wskaźników technicznych i ekonomicznych.

Komisja bilansowa podejmuje operatywne decyzje w przedmiocie podniesienia i ulepszenia pracy oddziałów fabrycznych, a przede wszystkim w zakresie **obniżenia kosztu własnego produkcji.**

Decyzje te podejmowane są na podstawie analizy bilansu za miesiąc sprawozdawczy oraz w oparciu o wynik pracy w tymże okresie tej komórki, w której wprowadzono zasady rozrachunku gospodarczego. (Oddziału, Zespołu lub sekcji fabrycznej).

Referat o wynikach analizy bilansu, wygłasza główny księgowy zakładu.

Analiza działalności oddziałów, zespołów i sekcyj fabrycznych, pracujących według zasad rozrachunku gospodarczego, obejmuje wykonanie wskaźników ilościowych i jakościowych.

Komisja bilansowa przeprowadza analizę następujących elementów planu:

a) Wykonanie planu ilościowego
b) „ „ według asortymentu
c) „ „ „ zamówień indywidualnych
d) wzrostu produkcji w stosunku do miesiąca ubiegłego
e) wykonania kosztów własnych i planowanych oszczędności
f) stosunku wzrostu wydajności pracy do wzrostu płacy przeciętnej
g) wydajności w naturze na jednego robotnika
h) wykorzystanie zaplanowanego funduszu płacy
i) przestrzeganie dyscypliny etatowej
j) wykonanie planu zużycia, surowców, materiałów, paliwa, energii — na jednostkę produkcji
k) wielkości produkcji wybrakowanej, w porównaniu do okresu przeszłego
l) wysokość drugich gatunków w zestawieniu z planem
m) stanu wskaźników na odcinku bezpieczeństwa pracy
n) ponadnormatywnego gromadzenia materiałów
o) ponadnormatywnego postoju wagonów towarowych.

Każdy wskaźnik jest rozpatrywany drobiazgowo.

Komisja bilansowa ustala stopień i przyczyny powodujące odchylenia od planu oraz wydaje zarządzenia zmierzające do usunięcia błędów.

Komisja rozpatrując rezultaty pracy oddziałów, zespołów i sekcyj fabrycznych, zwraca specjalną uwagę na przyczyny produkcji wybrakowanej.

W wypadku wzrostu tej produkcji — kierownikom oddziałów fabrycznych **obniża się premie** za wykonanie planu.

W wyniku wprowadzenia rozrachunku gospodarczego, w przytłaczającej większości oddziałów fabrycznych, można zaobserwować znaczną poprawę wskaźników ekonomicznych.

Wewnętrzny rozrachunek gospodarczy, skłania każdego robotnika, mistrza lub inżyniera do oszczędnego zużywania środków materiałowych.

Wewnętrzny rozrachunek gospodarczy ma wpływ mobilizujący w zakresie doskonalenia produkcji, stylu pracy oraz poważnego podejścia do zjawisk ekonomicznych na każdym odcinku działalności.

ADRES REDAKCJI: Warszawa, Plac 3 Krzyży, Departament Finansowy — Min. Przemysłu i Handlu.

ADRES ADMINISTRACJI: Katowice, ul. 3 Maja 23
Spółdzielnia Wydawnicza „Życie Gospodarcze"
Konto w P. K. O. III-1480

PKZG Nr 06, Katowice, ul. Francuska 33. Tel. 327-54 — zam. nr 1848 31. I. 50 R-1-10541 — 10.000